LIETUVIŲ DIENOS

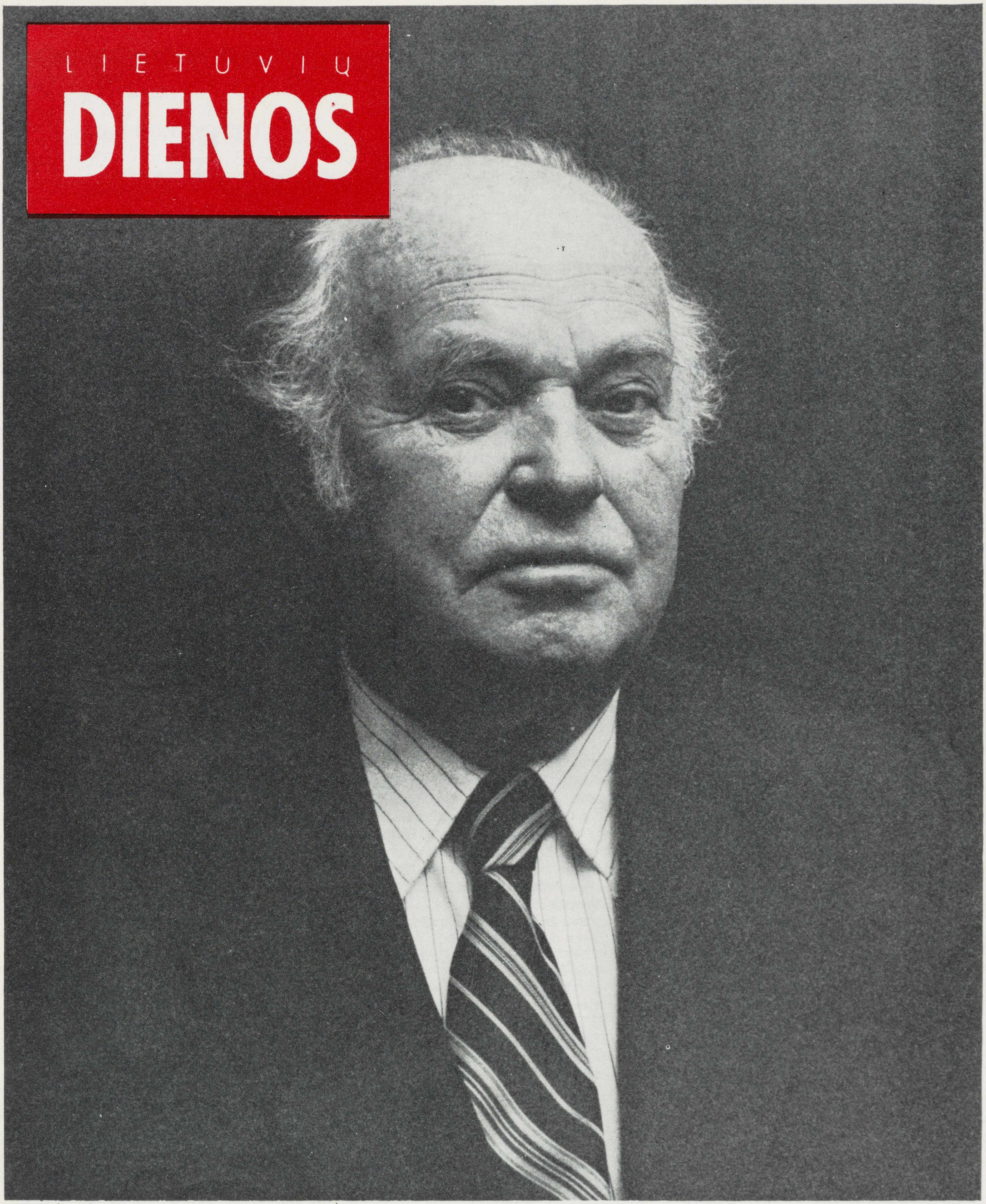

VISUOMENININKAS TEISIŲ DAKTARAS VLADAS ŠIMAITIS

LITHUANIAN DAYS
MAY 1986

1986 M. GEGUŽIO MĖN.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, Ca 90029
Telefonas: 664-2919

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

1986, Gegužis Nr. 5 (365)
May, 1986 No. 5 (365)

Eina XXXVI metai
Volume XXXVI

• •

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •

"LITHUANIAN DAYS (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for $20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029."

• •

RATES/KAINOS

Single Copy/Atskiro nr. kaina.....$ 2.00
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 20.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 35.00

Rates in Canadian Dollars/Kainos Kanadiškais doleriais

Yearly Subscription/Prenumerata Metams..... 30.00
Honorary subscription/Garbės prenumerata..... 50.00

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

FRONT COVER

VLADAS SIMAITIS

Vladas Simaitis was born June 18, 1911 on the Oznugaris Farm in Batakiu Community of Taurage County. He was the eldest son of prominent farmers Antanas and Agota Simaitis. He attended the Oznugaris Primary School, Erzvilkas Middle School and Kraziu Ziburys High School. Afterwards he went to Vytautas University and obtained his bachelor's degree in Law from Kaunas Law School.

In 1936 he entered the Army with the rank of Lieutenant and served for two years. In the fall of 1938 he was assigned to Marijampolė as a Public Defender. Four years later, in 1942, he married Aldona Dirmantas, consummating a 10-year friendship. As the Red Army approached his homeland in the closing years of World War II, he fled to Reutlingen, Germany with his in-laws, among whom was General Stasys Dirmantas. There he attended Tubingen University and was awarded his doctorate in Law in 1947.

In 1947 he arrived in the United States and settled in Chicago. He supported his family as a laborer while at the same time attending Loyola University and subsequently Marshall Law School. He specialized in Real Estate Law and later established Simaitis Realty with his brother Victor.

Vladas Simaitis has always been active in Lithuanian organizations, not only during his years as a university student, but also as a citizen of the United States. For fifteen years he was an executive officer of the Lithuanian Catholic Alliance. He served as the original treasurer of the Lithuanian Foundation. He participated in the Lithuanian-American Council, and acted as spokesman for the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania. He is currently active as a member of the Lithuanian Community Organization.

This year Vladas celebrates his 75th birthday. As a tribute to his numerous accomplishments, a number of Lithuanian organizations are holding a banquet in Chicago in his honor on June 28, 1986.

—Aldona Elvikis Simaitis

Prašome rezervuoti

rugsėjo 21 d., sekmadienį

"Lietuvių Dienų" žurnalo

METINIAM PIKNIKUI

Šv. Kazimiero parapijos salėje

Kartu įvyks ir metinė loterija, kurioje bus galima laimėti dailininkės Onos Paškevičienės paveikslą; grynais pinigais $400 ir daug kitų dovanų knygomis.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Spauda—mūsų dvasios gyvybės ginklas..... 3
Viktoras Šimaitis
Vladas Šimaitis..... 4
Danutė Mickutė-Mitkienė
Pagundomis nebetikiu..... 7
Kotryna Grigaitytė
Plunksninės kelnės..... 8
Alė Rūta
Literatūra ir Lietuva..... 9
B. B.
Juozas Sodaitis.....10
B. B.
Ex Libris.....12
Kalifornijos lietuviai respublikonai gavo čarterį.....13
Skautų "Kaziuko mugės".....14
Lietuviai religinio švietimo kongrese.....14
Mažosios Lietuvos Fondas.....15
New Yorko šauliai skelbia literatūros konkursą.....15

ENGLISH SECTION

Vincent Bernota
Lithuanians Behind the Camera In Hollywood.....16
Chicagoan Among Soviet Prisoners.....21

BACK COVER

Robert Zemeckis

Robert Zemeckis, one of today's "hottest" young directors, was nominated for an Academy Award for his latest film, "Back to the Future."

He was also the director for "Romancing the Stone." Mr. Zemeckis, pronounced Zemekis, is currently shooting another film.

Robert Zemeckis was born in Chicago, Illinois and attended Northern Illinois University before transferring to the University of Southern California School of Cinema.

As opposed to the films of Steven Spielberg, Mr. Zemeckis's films portray a world less involved with horror and violence and more with personal ties and relationships. This is refreshing, commendable, and, inevitably, a guarantee of long-term popularity.

Entertainment and horror, present cinematic indications to the contrary, are after all, mutually exclusive.

Gauta paminėti

"Švietimo Gairės," lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai, Nr. 34.

Redaguoja Stefanija Stasienė, administratorius Juozas Plačas, korektorius Juozas Masilionis. "Š. G." išeina du kartus per metus, prenumerata $4.

Adm. adresas: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629.

Vygrių ežeras, gražiausias Suvalkų apylinkėje

Lake Vygriai, most beautiful lake in the district of Suvalkai

SPAUDA—MŪSŲ DVASIOS GYVYBĖS GINKLAS

Lietuvos nepriklausomybė atkovota pirmiausia plunksna, o tik paskui—kardu. Ką pasėjo lietuviškoji spauda nuo ''Aušros'' metų, idėjas, kurias daigino ir augino Lietuvoje ir užsieniuose einą lietuviškieji laikraščiai, 1918 metų savanoriai išvedė į gyvenimą Nepriklausomos Lietuvos vardu.

Savarankiškos, ''neprigulmingos'' Lietuvos idėją kėlė gynė ir populiarino ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse leidžiami lietuviški laikraščiai—nuo 1886 metų ''Vienybė'' (perėjusi daugelį ideologinių etapų, bet tautinės minties nepraradusi), nuo 1906 metų ''Draugas,'' pradžioje savaitraštis, vėliau dienraštis, nuo 1914 m. ''Naujienos,'' nuo 1915 metų ''Darbininkas,'' nuo 1916 metų ''Dirva.'' Jie ir dabar kad ir ne unisonu, kelia Lietuvos laisvės klausimus, gal išskyrus tik vieną, kuris daugiau į lietuvių gyvenimą įneša disonanso negu pozityvaus balso, ir ''Vienybę,'' garbingą spaudos veteraną, kuris savo gyvavimo šimtmečio išvakarėse, yra nutilęs.

Lietuvos laisvės kovos fronte ir išeivijos kultūrinio gyvenimo baruose tvirtai tebesilaiko septyniadešimtmečio sulaukęs ir iškilmingai atšventęs ''Darbininkas'' ir to paties amžiaus ''Dirva.''

Tvirtai savo pozicijose stovi aštuoniasdešimtmetį bebaigiąs dienraštis ''Draugas'' su savo savaitiniu kultūros priedu ir visa eile specialių skyrių (sveikatos, sporto, jaunimo—skautų ir ateitininkų—moterų, humoro . . .)

Taigi spauda yra ir toliau lieka lietuvių, išsisklaidžiusių po Ameriką (ir visą pasaulį) jungtis, lietuviškojo gyvenimo išeivijoje veidrodis ir gyvybės pulsas. Vienam ar kitam iš baro pasitraukus, niaukiasi veiklos paveikslas, silpnėja gyvybės arterijų veikimas, nyksta šaltiniai, laistą lietuviškosios dvasios podirvius, skursta išeivijos kultūrinė siela, blunka išraiškos veidas.

''Laikraštis—galinga jėga tremty. Jo poveikis visuomet bus tuo gilesnis, kuo lietuviškesnis taps (pats) laikraštis savo turiniu,'' sako poetas ir kultūros žurnalo ''Aidų'' redaktorius Leonardas Andriekus. Tai reiškia, kad nepakanka, kad laikraštis eitų, prirašytas menkaverčių straipsnių apie viską ir apie nieką, tik ne apie Lietuvos ir lietuvių reikalus, lietuvių kultūros ugdymo ir puoselėjimo reikalus, tai reiškia, blogai, jei laikraštis kaišioja baslius į lietuviškos veiklos vežimą, neigia kitų darbus, kelia savo ambicijas, o nesirūpina bendrais Lietuvos gyvybės ir lietuviškos veiklos reikalais.

''Laikraštis yra kultūros gyvenimo veidrodis, todėl jisai yra gyvas mūsų kultūros žmogaus dvasios reikalas,'' yra pasakęs vyskupas M. Reinys, vienas iš nepriklausomos Lietuvos dvasinių šulų. Ne ''turi būti,'' bet ''yra''—teigia ir spaudos (laikraščio), ir kultūros, dvasios kultūros reikšmę žmogui, šiuo atveju—lietuviui, mums visiems, man ir tau.

''Raštas (laikraštis, knyga...mūsų intarpas, LD) šiandien yra vienintelė mūsų puolimo ir gynimosi ginklas, dėlto reikia dėti visas pastangas, kad jis neiškristų iš rankų tiems, kurie tą ginklą iškėlę laiko ir neša,'' yra pasakęs žymusis poetas, publicistikos meistras Jonas Aistis. Tai reiškia, kad visais galimais būdais turime remti savąjį raštą, savo laikraščius ir žurnalus, kad neliktume beginkliai, kad nedezertyruotume iš kovos lauko ir Lietuvos laisvės ir tėvų bei protėvių gintų idėjų nepaliktume atviram lauke, atiduodami jas to ir telaukiančiam priešui.

Netekti savo spaudos yra lygu netekti lietuviško balso, netekti kalbos ir likti nebyliu, neremti savo spaudos—yra lygu nesirūpinti savo dvasios gyvybe, artinti savo dvasios tautinę mirtį. Nėra sąlygos: arba, yra tik bekompromisinis atsakymas: taip ir ne. Mūsų atsakymas!—Taip!

VLADAS ŠIMAITIS

Vladas Šimaitis gimė 1911 metų birželio 18 d. Ožnugario kaime, Batakių Valsčiuje, Tauragės apsk. pirmasis gausioje Antano ir Agotos Lekutytės Šimaičių šeimoje. Šimaičių šaknys yra prie Skaudvilės,Šiurpiškių kaime. Iš ten Vlado prosenelis atėjo į ''preikšus,'' tai yra vedė našlę Ožnugario kaimo gale. Pats kaimas nebuvo didelis, bet įsikūręs gražioje vietoje—Šešuvies ir Upynos santakoje ant nedidelės, tarsi ožio nugara, kalvelės, nuo ko, turbūt, ir vardą gavo.

Batakių ir Skaudvilės apylinkėse kunigaikščių laikais buvo garsus piliakalnis—Aukaimis. Prie jo vykdavo lietuvių kovos su kryžuočiais. (Vieną mūšį didysis kunigaikštis Algirdas pralaimėjo.) Ten pat buvo iškirstas paskutinis lietuvių ąžuolynas ir ten mirė paskutinis žemaičių krivė Gintautas. Yra spėliojimų, kad ten galėję būti garsieji Pilėnai.

Senovėje apylinkė buvo tirštai apgyventa, vėliau kryžuočių nuteriota, atsigavo iš lėto ir nedaug davė kraštui šviesuolių. Iš Ožnugario kaimo yra kilę: profesorius Jonas Vabalas-Gudaitis, savanoris kūrėjas, Eržvilko vidurinės mokyklos mokytojas, vėliau Tauragės burmistras Jonas Jurgilas, Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo tarnautojas kapitonas Bronius Juškys.

Iš vėlesniųjų jau laisvos Lietuvos vienas iš šviesesnių žiburių buvo Vladas Šimaitis. Kitas ne mažiau šviesus buvo batakiškis, Vlado giminaitis, **Lietuvių Dienų** leidėjas Antanas Skirius.

Vlado tėvas paveldėjo 30 hektarų kelmyno ''Užpelkiuose'' už kaimo ribų ir savo rankomis išrovęs kiekvieną šaknį, pavertė našiomis dirvomis ir pievomis. Tuo laiku Ožnugario ir gretimi Pašešuvio bei Bildenių kaimai nebuvo išskirstyti viensėdžiais, todėl Šimaičio sodyba, neturėdama artimų kaimynų, atrodė stovinti ''žemės vidury.''

Pirmgimio sūnaus nuo seno buvo didesnės teisės, bet kartu ir pareigos. todėl pareigingumas ir rūpestingumas pasiliko pagrindiniai Vlado Šimaičio būdo bruožai. Jis pirmas gimė šeimoje, lankė pirmąją Ožnugario kaime laisvos Lietuvos pradžios mokyklą, po to pirmąją Eržvilko vidurinę mokyklą, vėliau pirmasis pašalintas iš Kražių Žiburio gimnazijos už slaptą ateitininkų veiklą, pirmasis apylinkėje gavo teisės mokslų daktaro laipsnį. Baigęs tik tris pradžios mokyklos skyrius, mokytojo paruoštas Vladas įstojo į antrąją Eržvilko Vidurinės Mokyklos klasę. Tos mokyklos uniforminės mokinių kepuraitės buvo panašios į šių dienų prancūzų policininkų kepures. Gi Lietuvos kaimo žmonės jas vadino ''gorčiukais.'' Su tais gorčiukais atostogų grįždavo Vladas, to pat kaimo Izidorius Juškys, Alfonsas Norkus ir iš Pašešuvių kaimo Vincas Stirbys. Pirmieji du toliau nesimokė, o Vladas su Vincu Stirbiu perėjo į Kražių Žiburio gimnaziją.

Vladas Šimaitis Ats. jaun. Lt. 1938 m.
V. Šimaitis in his military uniform.

Baigęs penktąją klasę, Vladas per vasarą pasiruošė ir ''peršoko'' šeštąją klasę. Baigiant aštuntąją klasę dėl slaptos ateitininkų veiklos (iš tikrųjų priimdamas kito kaltę) Vladas Šimaitis buvo pašalintas iš gimnazijos, nors buvo likę tik keli mėnesiai iki abituros egzaminų. Tai buvo didelis smūgis jam ir jo tėvams. Kaip geram mokiniui gimnazijos vadovybė leido Vladui laikyti baigiamuosius egzaminus kartu su klasės draugais pašaliečio teisėmis. Ką jis sėkmingai ir padarė. Nors jau ''išmestas'' iš gimnazijos, pavasario sporto šventėje Vladas apgynė gimnazijos garbę, laimėdamas pirmą vietą šimto metrų lenktynėse.

Vladas, turėdamas gimnazijos baigimo atestatą, išvyko į Kauną studijuoti teisės mokslų. Gavo darbą žurnalo ''Židinys'' administracijoje ir savo įprastu darbštumu ir kruopšnumu 1936 m. baigė teisių fakultetą ir gavo dipluomoto teisininko vardą. Po to sekė pareiga atlikti karinę prievolę, kurią Vladas atliko Karo Mokyklos aspirantų kuopoje Aukštojoje Panemunėje 1936-37 metais.

Lenkų vokiečių karui prasidėjus, atsargos jaunesnis leitenantas Vladas Šimaitis buvo mobilizuotas ir su 52 vyrais išsiųstas ant Suvalkų plento ties demarkacijos linija saugoti sieną nuo galimo lenkų antplūdžio. (Tuo pat metu trys Vlado broliai irgi buvo pašaukti karinėn tarnybon. Brolis Viktoras atsargos jaunesnis leitenantas—Raseinių įgulon, brolis Pranas—jaunesnis puskarininkas, ryšių batalijone kavalerijos Dragūnų pulke Tauragėje ir brolis Antanas, artilerijos grandinis, Tauragėje.)

Lietuvos sienų sargyboje Vladas pakliuvo į ypatingą padėtį, kai sumušto lenkų kavalerijos štabas su generolais priešaky peržengė Lietuvos sieną. Štabas sustojo jau Lietuvos teritorijoje,

Antanas ir Agota Lekutytė Šimaičiai, dr. Vlado Šimaičio tėvai
Antanas and Agota, Dr. Šimaitis's parents.

Dr. Vlado Šimaičio tėviškė Ožnugario kaime.
The farm where Vladas Šimaitis was born.

bet jo vadai atsisakė net kalbėtis su jaunu Lietuvos kariuomenės karininku, reikalaudami jiems lygaus laipsnio Lietuvos karininko. Jaun. ltn. Vladas Šimaitis, turėdamas du sunkiuosius kulkosvaidžius ir įsakymą nieko nepraleisti, parodęs jiems kulkosvaidžius įsakė nulipti nuo arklių ir padėti ginklus. Generolai paklausė. Tas jaunam Lietuvos karininkui paliko didelį įspūdį iki šių dienų.

1938 m. rudenį Vladas Šimaitis buvo paskirtas į Marijampolės Apygardos Teismą atlikti trijų metų teismo praktiką. Po to kurį laiką ten dirbo prokuroro padėjėju. Buvo teisėjų ir teismo tarnautojų mėgiamas ir vertinamas.

Vladas Šimaitis, 1932 metais Teisių fakulteto koridoriuje susipažino su Humaritarinių Mokslų studente Aldona Dirmantaite ir po

Vladas Šimaitis dabar.
Vladas Šimaitis at the present time.

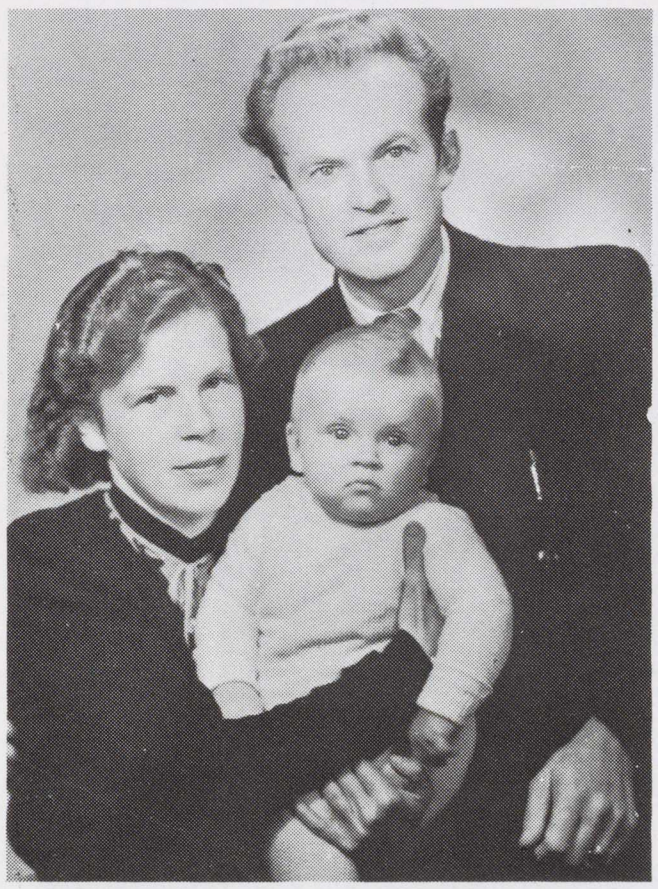

Vladas Šimaitis su žmona Aldona ir dukrele Silvija, gavęs teisių daktaro diplomą Reutlingene.
Vladas Šimaitis, Aidona, and daughter Silvia, receiving his J.D. degree.

Vladas Šimatis Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjų tarpe.
Vladas Šimaitis with members of the Lithuanian American Council.

Aldona Dirmantaitė—vėliau Šimaitienė savo šeimos tarpe, 1937 m.
Aldona Dirmantas, future Mrs. Vladas Šimaitis, with her family in 1937.

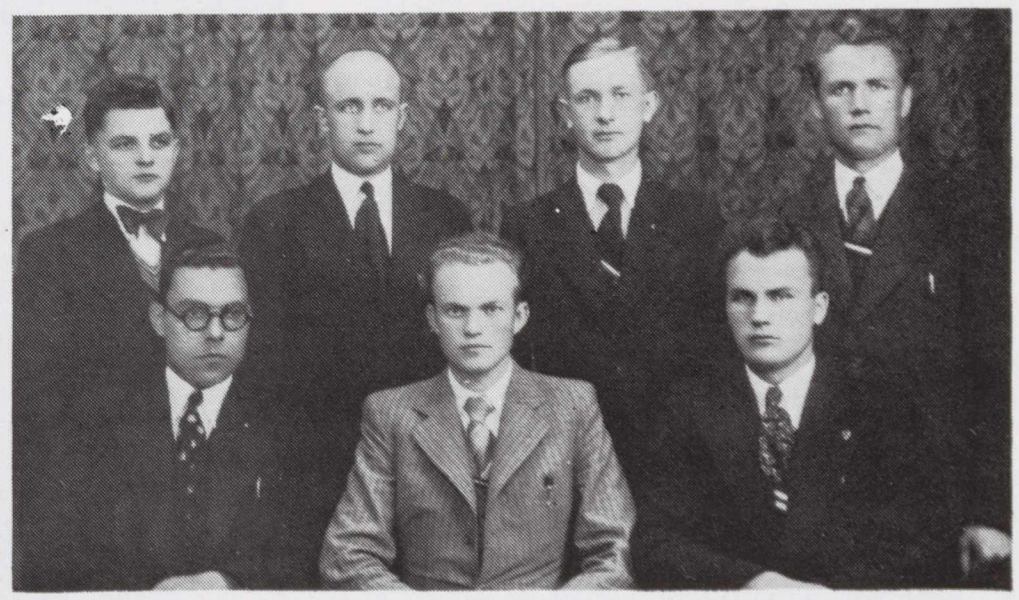

Stud. Vl. Šimaitis su Lietuvos Studentų Sąjungos steigėjais 1935 m.
Student Vl. Šimaitis with founders of the Lithuanian Student Association.

dešimties metų ištikimos draugystės 1942 m. balandžio 7 d. susituokė Kaune Vytauto bažnyčioje.

Karo sūkurių išdavoje Vladas su žmona Aldona ir jos tėvais gen. St. Dirmantu ir jo šeima atsidūrė Švabijos krašte Reutlingene. Karui pasibaigus jis stojo į Tubingeno Universiteto teisių fakultetą kur 1947 metais gavo teisių mokslo daktaro laipsnį.

Į JAV atvyko 1949 metais atsiveždamas dukterį Silviją ir sūnų Vytautą. Gyvendamas Čikagoje pradžioje dirbo fabrike, bet kartu, kiek sąlygos leido, lankė Loyolos ir Marshal teisių mokyklas, įsigijo nekilnojamo turto pardavėjo teises ir su broliu Viktoru suorganizavo savo įstaigą Šimaitis Realty.

Vladas Šimaitis visą laiką buvo aktyvus visuomeninio darbo laukuose: nuo pat jaunystės dalyvavo organizacijose ir mėgo dainą, todėl per visą savo mokslo ir studijų laikotarpius dalyvavo chore.

Būdamas Vytauto Didžiojo universitete aktyviai dalyvavo studentų organizacijose: korporacijoj ''Iusticia,'' žemaičių ''Simano Daukanto'' draugijoje, Teisininkų ir Ekonomistų Draugijoje. Pagaliau 1935 metais, įsisteigus Lietuvos Studentų Sąjungai, buvo pirmasis jos pirmininkas.

Atvykęs į JAV tuojau įsijungę į čia esančias organizacijas: į Lietuvių Katalikų Susivienijimą, kur apie 15 metų buvo jos Centro Valdybos nariu, susiorganizavus Lietuvių Fondui, buvo priimtas pirmuoju jos iždininku. Amerikos Lietuvių Taryboje dalyvauja nuo 1958 metų, o VLIK-o taryboje atstovauja Lietuvos Darbo Federaciją. Taip pat jis yra aktyvus Lietuvių Bendruomenės veikėjas.

Šiais metais Dr. Vladas Šimaitis švenčia savo 75 metų amžiaus sukaktį. Čikagos lietuvių organizacijos ta proga jam ruošia pagerbimą birželio 28 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Nors jau likęs be gyvenimo draugės Aldonos, bet užauginęs ir išmokslinęs vaikus, sukaktuvininkas nesirengia sudėti rankų. Planuoja paruošti ir išleisti savo uošvio generolo profesoriaus Stasio Dirmanto monografiją; išugdyti naująją Lietuvių Spaudos Bendrovę ir leisti naują laikraštį, kuriame kultūringu būdu būtų girdimas lietuvių balsas.

Sukaktuvininkui linkėtina sėkmės ir ilgiausių metų.

—Viktoras Šimaitis

Skaitykite ir platinkite

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalą

Dr. Vladas Šimaitis Lietuvių Fondo valdyboje 1971 m.

Dr. Vladas Šimaitis in the leadership of the Lithuanian Fund (1971).

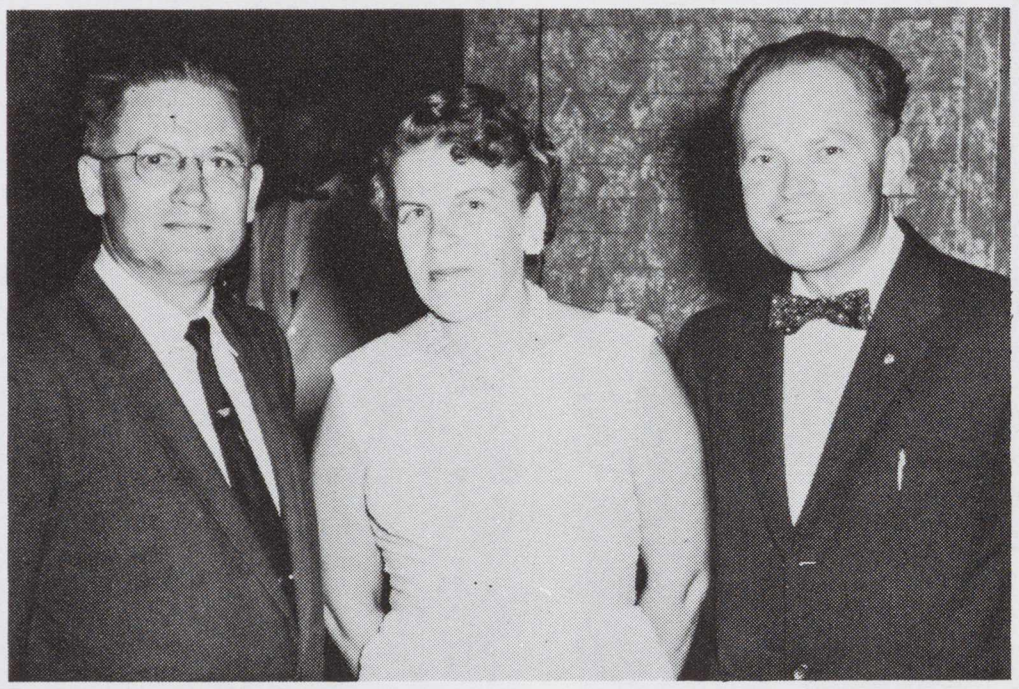

Aldona ir Vladas Šimaičiai su dabartiniu ALT pirmininku Teodoru Blinstrubu.

Aldona and Vladas Šimaitis with current ALT president Theodore Blinstrubas.

Brolių Šimaičių įstaiga ir personalas 1955 metais.

The Šimaitis Brothers Company and personnel in 1955.

Danutė Mickutė—Mitkienė

PAGUNDOMIS NEBETIKIU

*

Anoje dienoj, kai vėl ateisi,
Ar atleisi, nenuteisi,
Kartais kad labiau mylėjau,
Ne Tave, o mano Viešpatie, Kūrėjau,

Tiktai Tavo kūrinį, tik daiktą --
Tą krašteli,
Tokį gražų, tokį mažą --
Vos įžiūrimą mūsoj planetoj...
O taip lengva, rodos, rasti tąją vietą,
Kurią amžiais nekaltųjų kraujas dažo...

Kai Tu pats iš kapo prisikėlei,
Grandines visas mirties sutraukęs --
Leisk pakilti Tavo sodų mažai Gėlei,
Taip karštai jinai Prisikėlimo šaukias!

KUR AUGA RUGYS

Snaudžiančio Nemuno petį
Saulė pajudino: kilki!
Akį atmerkęs, pamatė:
Ledas jau pradeda skilti...

Žaibas perkūną patelkęs,
Oro skliautus kai daužys --
Pakelės, pievos ir pelkės,
Pienėm, pūrienom pražys...

Mažas, tarytumei grumstas,
Pilkas paukštelis giedos...
———————————
Svajos skries tolumą drumstą,
Kur auga rugys iš vagos...

1981.II.10

LIEPSNŲ DEBESY...

Jų buvo keli --
(net moterys dvi
pasiruošę erdvėn)
viltimi pakilia,
jie skubia ristele
šauniai žengė kabinon...

Milijonai akių
juos lydėjo džiugiu
troškimu "gero vėjo!"
Dar pakilti nespėjo,
ir... nustiro visi,
kai liepsnų debesy
juos mirtis apkabino...

Nelauktoji žinia:
vandenyno dugne
astronautai — skenduoliai...
Kai jų kūnus iškels?
kaip tą skausmą pakels
artimieji --
Jų tėvai ir vaikai,
sesės, broliai,
kai "sugrįš" -- ne namolei...

PAGUNDA

Juoda, juoda, kaip sabalas
Pagunda sukas ties manim.
Supiaustyčiau į gabalus
Ją valios ašmenim.

Pagundomis nebetikiu,
Nei jų žavingąja grėsme.
Anų aušrų saulėtekiu
Pasibaigė žaismė.

Viršum verdenės ėjome
Lieptu, be jokios atramos...
Dangaus žvaigždžių spindėjime
Skandindami jausmus.

Bangavo bangos mėlynos,
Virš jų -- laively supos du.
Naktin žuvėdra vėlinos,
O du -- neskaitė valandų...

Nūnai manęs neklauskite --
Be žodžių atsakas numirs.
Po jūs' atėję klaus kiti --
Jie paslaptį patirs.

DAINA

Kuo vardu tu esi
Nuostabioji, šviesi,
Ir iš kur mūsų žemėn atklydus?
Tai tyli ir švelni,
Lyg vėjelis slėny,
Tai galinga, lyg ūžiantis šilas.

Tamsioje naktyje
Kaip šilkinė gija
Tu į širdį žmogaus rasi kelią,
Tu jam džiaugsmą žadi,
Tu ją laimėn vedi,
Gundai jauną ir guodi bedalį.

Ir atsiliepė ji,
Saulės dukra gaji:
"Aš visus ir visur lankau lygiai:
Tildau kūdikį aš,
Ir jaunystės audras,
Ir padrąsinu karį į žygį.

Mano vardas — Daina.
Aš graži ir jauna
Nusileidau į klonį tą nykų,
Kai pirmasis žmogus
Kentė žemės vargus--
Ašai jam, o jis man draugas liko".

Poetė D. Mickutė-Mitkienė

Poetess D. Mickute—Mitkiene

Kažin, ar tinka poeto (ės) biografiją pradėti žodžiais: "gimė xy metais..." Tais metais gimė ne poetas, bet žmogus. Poetas gimė vėliau. Nesinorėtų tat ir apie Danutę Mickutę-Mitkienę pradėti metrikų cifromis.

Savo poezijos bandymus Danutė pradėjo spausdinti 1920 metais. Pradžioje pasirašinėjo slapyvardžiu ***Pirmoji Žibutė. Pirmoji****, nes manė esanti pirma dzūkė moteris rašanti eilėraščius, mėginanti kopti į lietuviškąjį Parnasą. Spausdinosi Pavasaryje, Ateityje, Šaltinyje, Židinyje, Naujojoje Romuvoje, Lietuvoje, Trimite ir kt. Lietuvos laikraščiuose ir žurnaluose; vėliau dalyvavo tremties spaudoje, o persikėlusi gyventi į JAV-bes: Drauge, Laiškuose Lietuviams, Lietuvių Dienose, Kary, Motery ir kt.*

Lietuvos nepriklausomybės pirmo dešimtmečio poetų antologijos įžangoje Liudas Gira, tarp kitų moterų poečių, nepatekusių į antologiją, šalia A. Sidabraitės, Gr. Tulauskaitės, P. Orintaitės, paminėjo ir D. Mickutę. Tas pats L. Gira vėliau rūpinosi ir norėjo padėti išleisti pirmąjį rinkinį, vardu "Nepražydęs džiaugsmas", kurio rankraštis, deja, kažkur beredaguojant dingo. Ir poetinis "džiaugsmas", nepražydęs išliko iki šių dienų, nors autorė plunksnos niekad nepadėjo, daug rašė, o retkarčiais rodėsi spaudoje, dalyvavo literatūros vakaruose. Ne vienas jos eilėraštis yra panaudotas kompozitorių ir paverstas daina.

Dainingumo nestinga daugelyje D. Mickutės-Mitkienės eilėraščių — jie yra parašyti ryškia tradicine forma, ritmuoti ir rimuoti, dažniausiai ketureiliais posmais, jau iš esmės dainingi. Eilėraščių turinys apima plačią sielos pergyvenimų, laiko įspūdžių, religinių bei patriotinių temų, gamtos vaizdų skalę, autorė nevengia nė aktualijų, proginių momentų.

(Nukelta į 9 psl.)

Kotryna Grigaitytė

Plunksninės kelnės

(praeitin nuklydus)

Kas šiandien išdrįstų dėvėti plunksnines kelnes. Ir kas nesijuoktų iš to, kuris jomis apsimovęs. Anuomet, 1941 metais, buvo kitaip; beveik su pavydu žiūrėjau, kai Julija apdovanojo savo vyrą nuostabiom kelnėm. Tiesa, jis atrodė keistai išsipūtęs, tas jos Jonas, ir perpus trumpesnis negu buvo prieš tai. Bet tai neatrodė labai juokinga, nes pati tegalvojau apie šiltus drabužius savo Fredui ir 18 mėnesių sūneliui Raimundui.

Tų metų spalių pradžioje frontui priartėjus, išbėgom beveik kaip iš ugnies susigraibę vienkinkį vežimuką, Suvalkijoj ''kleperiu'' vadinamą ir, senai numuštu klubu, dar neseną sartį. Tėviškėje gerus arklius ir vežimus vokiečiai buvo rekvizavę karo reikalams. Vežimėlyje galėtų tilpti keturi žmonės, bet išmetę antrąją pasostę, vežimėlio gale susikrovėm savo kuklią mantą: antklodes, pagalves, šiek tiek drabužių, baltinių ir maisto. Vildamiesi netrukus sugrįžti, apie žieminius drabužius nė negalvojom. Hitleris juk skelbė naują ginklą, kuriuo karą greit užbaigsiąs. Su mumis keliavo ir mūsų artimi draugai, Jonas su žmona Julija. Karo maišaty su jais buvome pasimetę, bet pasienyje, netoli Kybartų, ir vėl susitikom. Juodu buvo vokiečių paimti apkasams kasti. Rusams stipriai spūstelėjus, dingo ir patys vokiečiai iš tų apkasų. Mūsų visų tėviškės jau buvo likusios užfrontėje. Juodu teturėjo po megstinį ant pečių ir po mažą ryšulėlį rankose. Susitikę jau nebesiskyrėm. Dalinomės duona, ašaromis ir džiaugsmais, kurių deja, labai maža tebuvo. Neatsimenu kokiame mieste, jau toli, toli palikę Rytprūsius, visi graudžiai atsisveikinom. Mes vykome pas Fredo seserį Gertrūdą, prieš keletą savaičių su šeima evakuotą iš Klaipėdos, o juodu palankesne jiems kryptimi. Paglostę sartį beveik su ašaromis atidavėm jį kartu su ''kleperiu'' vienam vokiečių ūkininkui, už tai gaudami didelį riebų kalakutą. Tai buvo gera dovana Gertrūdos šeimai, kuri mus priglaudė ir labai šiltai globojo keletą dienų, nors patys buvo nedaug geresnėj padėty. Toliau mūsų kelionė šakojosi jau traukiniais.

Grįžkime mintimis į tą pastogę kur buvo siuvamos plunksninės kelnės. Po ištisos dienos vargingos kelionės apsistojom Rytprūsiuose nedideliame ūkyje, kurio šeimininkai buvo išbėgę nesenai, bet labai staiga. Virtuvėje ant stalo tebestovėjo nepaliesti kavos puodukai užsitraukę plėvele, lėkštėse nebaigta kiaušinienė, prakąsta duonos riekė su uogiene. Riebios, švarios, sakyčiau, lietaus išpraustos kiaulės vaikštinėjo po kiemą arba užkandžiavo darže. Mus pamačiusios atbėgo ir kriuksėdamos glaudėsi prie kojų. Matyt baimė ir gyvulius buvo palietusi. Čia labiausia išryškėjo jų prisirišimas prie žmogaus. Klaikiai mūkė pritvinkusios karvės. Pienas bėgo iš jų tešmenų. Naminių paukščių būrys klegėjo aplink šulinį. Šuns būda tuščia. Grandinė tysojo ant tako. Nesimatė nei arklių nei vežimų. Matyt, jie prisikrovė mantos net į kelis vežimus, kad ilgam užtektų, netikėdami tuo nauju ginklu, kurį Hitleris ruošė priešui sudoroti. Sandėliukyje kruopų, miltų, žirnių — kiek tik nori. Bet pėsčias nepaneši, o vežimėlis pilnas. Dar likęs spintose ir vienas, kitas, vasariškesnis drabužis. Pervargę vyrai po vakarienės krito į lovas. Kol aš maudžiau vaiką ir skalbiau jo drabužėlius, Julija išsiardė kampe numestą kiek apiblukusį, bet dar stiprų lietpaltį ir, valgomajame ant stalo, sukirpo vyrui kelnes. Čia pat pūpsojo ir pražiodinta pagalvė. Ji saujomis pešė plunksnas ir dėliojo į dvigubą kelnių pamušalą, kurį pasisiuvo ištraukus iš komodės švarią paklodę. Pamušalą kvadratais išsiuvinėjusi pritvirtino prie pačių kelnių. Ji dirbo beveik visą naktį, kol išaušo nežinia kuri saulėta spalio diena. Tolumoj dusliai dundėjo, aplink mus buvo ramu. Tarėmės pasilikti ten dar vienai nakčiai. Sartis kluone pririštas ir avižomis pašertas. Ten pat abu vyrai krapštėsi prie vežimo: tepė, švarino ratus. Išsivedžiau į kiemą vaiką pasivaikščioti. Vargšas... kojelės nutirpusios per dieną ir nakčia neatsigavo; man tempiant pusiau vilko jas per žolę. Veidukas toks abejingas. Nesidomėjo nei paukščiais, nei gyvuliais. Vyrams pasirodyti dienos šviesoj buvo pavojinga. Laiks nuo laiko praskrisdavo, turbūt, žvalgybiniai lėktuvai nežinia kokiais tikslais. Netoli pasigirdo burzgimas. Tai ''tyflygeriai''. Jie atsirasdavo labai staiga ir būdavo aršūs. Nesvarbu ar jie buvo vokiečių ar rusų — tikslai jų panašūs. Rusiškieji puldavo ir pabėgėlių kolonas, apšaudydami net ir atskirus žmones, padegdavo namus. Tad jų pasirodymas būdavo baisus. Žmonės šokdavo iš vežimų į pakelės griovius ir priglusdavo prie žemės netoli vežimų. Kartais arkliai pasibaidydavo ir visa jėga pasileisdavo per laukus. Ši trijukė nusileido taip žemai, kad sparnais, rodos, nuneš namų stogus. Ant jų šonų raudonos penkiakampės žvaigždės. Lakūnų galvos nukarusios pro lėktuvų kraštus. Rodos, jie pagriebs tave už plaukų ir pakėlę tėkš žemėn.

Fredas su Jonu pro praviras kluono duris rodė ženklus grįžti trobon, kuri buvo daug arčiau negu kluonas. Mane staiga užvaldė keistas atkaklumas. Tempdama vaiką lėtu žingsniu ėjau į kluoną. Jei mirsim, tai visi drauge. Lėktuvai keletą minučių viršum trobų paskraidę nuburzgė savo keliais nepaleidę nė šūvio. Gal ir jie, tie kariai, buvo palikę savo šeimas su mažais kūdikiais. Gal keistai jiems atrodė mano pastangos nekreipti dėmesio į jų grąsinimus. O gal jie net negrąsino tik žvalgė ar ten nėra vokiečių karių. Julija už duonkepio pečiaus virtuvėje praleidusi šį pavojų išėjo laukan su išprakaitavusia kakta:

— Na, ko tu čia špukinėjai po kiemą kaip dvaselė, — pasakė pakeltu balsu.

Ji nuostabi moteris, toji Julija: rami, kantri, nedaug tekalbanti, bet daug pramatanti. Kelionės ''gaisrus'', keblion padėtin patekus, humoru gęsindavo. Net vyrui plunksnų kelnes siūdama juokavo:...''kad tik nebūtų vėjo, o tai dar iškels mano vyrelį į padanges, tos kelnės. Dabar gi ir ten nesaugu''.

Antrą naktį praleidom ūkyje be pavojų. Bet apie vidudienį... beeinantį traukinį, čia pat už miškelio, puolė lėktuvų būrys su tokiu įnirtimu kad mums vos dantys neišbiro iš baimės. Jonas vos spėjo įšokti į tas plunksnines kelnes, o aš net vaiką nesuspėjus kaip reikiant aprengti, paskubomis susukau jį į vilnonę antklodę ir, Fredo padedama sunkiai rangiausi į ratus. Bėgom kuo toliau nuo geležinkelio. Arklys tempė mus tiesiog per laukus be jokio kelio. Vežimėlis traškėjo, vartėsi į šonus, ir mudu su Raimundėliu labai kratė. Jie visi trys protekine bėgdami tai prilaikė jį tai pastūmė. Su dideliu vargu pasiekėm plentą prisijungdami paskutiniaisiais prie pabėgėlių kolonos. Prieš mus esančiam vežime buvo pažįstama šeima iš Kauno. Jų duktė Ligija, ligoninės gailestinga sesuo, padėjo daktarui ''išvilioti'' mano pirmagimį į pasaulį. Dabar ji mojavo, šnekino mus iš tolo ir įmetė į mūsų vežimą skardinėlę medaus Raimundui. Vokiečių karo policija tvarkė visus plentu keliaujančius. Buvo įsakyta visai kolonai vykti į vietovę Allenstein, kurios vardas mums nieko nesakė. Iš tarpmiškės išlindo pakrikęs vokiečių kariuomenės dalinys. Jis pasuko į plentą. Čia greitai rikiavosi ir skubėjo pirmyn. Dėl jų atitrūkom nuo kolonos. Žandaro —''šnel, šnel'' mums nieko nepadėjo. Sartis pakliuvo į duobėtą kelią, kas jau nebebuvo naujiena ir Vokietijos žemėj. Julija perėmė vadeles. Abu vyrai stūmė vežimą. Staiga pajutau, kad kažkas lenkia mus. Žvilgtelėjau ton pusėn. Puiki karieta. Juodbėrių karčiai pilni plunksnų. Karietoj vokiečių generolas su raudono aksomo atlapais — gerai atrodantis pusamžis vyras. Jo pailgas veidas šaltas, bet neišdidus. Jo kelius dengiantis tamsus kailis margas nuo plunksnų. Raudoni atlapai taip pat pūkuoti. Patempęs kaklą jis žiūrėjo į verkiantį vaiką prie mano šono. Aiškinti nereikėjo. Dėl paslėptos naštos po širdimi galėjau kiekvienu momentu sugriūti kaip tas vokiečių Reichas... Karieta mus aplenkusi, prieky sustojo. Abu vyrus vežėjas pašaukė pas generolą. Negirdėjau ką jis jiems sakė, tik mačiau, kad Jono kelnių užpakalinė siūlė prairus... Julija išsigandus ėmė man aiškinti:

— Mačiau, kad blogai. Kai tik Jonas pasilenkia vežimą stumti, tai su kiekvienu žingsniu taip ir išsiveržia plunksnų kamuolys. Skrenda jos tiesiog ant generolo! Ir taip tu man pasitaikyk... lyg tyčia vėjas iš priekio; tai kol pralenkė besitaračkinančius per duobes, visas plunksnomis aplipo.

— Ko jaudinies! Dėl to juk nesušaudys, — mėginau raminti.

— Tegul ir ne... bet kiek tų plunksnų kelnėse beliko. Kaip aš dabar išsaugosiu jo nugarą nuo šalčio, įsiskaudėjusią dar nuo apkasų.

Abu vyrai tylėdami stovėjo prie karietos. Generolas kažką tyliai jiems aiškino, net rašė. Mačiau kaip padavė Fredui popieriuką. Suplakė arklius ir nuvažiavo.

— Ko stovite, pirmyn! — riktelėjo iš tolo kelio žandaras vyrams prie vežimo.

— Generolas leido mums važiuoti atskirai, kadangi mano žmona turi gimdyti, — atsakė Fredas. Šis palinkėjo laimės ir apsigręžė atgal.

— Ar tiesa?- paklausiau Fredą.

— Ne visai. Generolas liepė greit pasukti iš plento ir važiuoti lauko keliais. Davė net adresą, kur yra sanitarinis punktas su daktarais

Knygų pasauly

Literatūra ir Lietuva

*Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis, — **"Lietuva pasaulinėje literatūroje"**, straipsnių rinkinys. Išleido Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, Lietuvių Fondui parėmus, — Čikagoje, 1985 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė.*

Kukliai, bet skoningai ir dailiai išleista knyga, su trumpa turinio santrauka gale — anglų ir vokiečių kalbomis, taigi, moksliškai informacinė ne vien tik lietuviams.

Poetas, rašytojas ir literatūrologas Tyruolis čia sutelkė savo 1933 — 1983 m. periodikoj spausdintus straipsnius apie lietuvių tautos pėdsakus pasauly ir maždaug chronologine tvarka knygoj išdėstė tų pėdsakų takus nuo seniausių laikų iki šio šimtmečio vidurio ir kiek vėliau.

Jau nuo 13—14 amž., kai kryžiuočiai mus, neva, mėgino krikštyti, Lietuvos vardas minimas rašytinėse kronikose: Eiliuotoj Austrijos kronikoj (1246-1309), Eiliuotoj Livonijos kronikoj, Prūsų žemės kronikoj (1290-1345) ir kt.

Slavų žemėse 12 amž. pabaigoj nežinomo autoriaus istorinėj kronikoj — "Sakmės apie Igorio žygį" — minimi lietuviai, jotvingiai bei kitos gentys.

Keliaujantis švabų kilmės poetas Schondoch'as 14 a. parašė poemą-legendą — "Lietuvis", — apie pagonių karalių (spėjama,- Mindaugą), atsivertusį į krikščionybę.

Anglosaksų literatūroj lietuviškų pėdsakų besama Šekspyro dramose "Audra" ir "Žiemos pasaka"; šios knygos autoriaus patiekta net 3 pusl. bibliografijos — šekspyrologijos šaltinių tuo klausimu.

Jau naujesniais laikais lietuvių dainomis susidomėjo vokiečių literatūros kritikas J. G. Herder'is (1744-1804), išleidęs 1778 m. "Volkslieder", taipgi poetai — Lessingas, Goethe, Nesselmanas, Prūsų lietuviai — Pilypas Ruigys (1675-1749), Rėza ir kiti; visi jie popularino lietuvių liaudies dainas vokiškai skaitančiuose kraštuose; girdi, lietuvių tauta — švelni, nes dainos — apie meilę, pasižyminčios jausmų švelnumu, simbolizmu ir išraiškos paprastumu. Net vokiečių poetai lietuviškų dainų įtakoj sukūrę įdomių kūrinių: pav. Herderis ("Sužadėtinė"), Richardas Dehmelis (1863-1920), Johann W. Goethe (1749-1832, Fr. Schiller'is ir kiti panaudoję lietuviškus motyvus.

Adomas Mickevičius (1798-1855), save laikęs lietuviu, bet rašęs lenkiškai, garsino Lietuvą šiais kūriniais: "Ponas Tadas", "Konradas Valenrodas", "Vėlinės"; "Krymo sonetuose" jis poetiškai išreiškė Lietuvos, kaip prarasto krašto, ilgesį. Mitologinė Lietuva aprašyta ir lenkų poeto Jos. I. Kraševskio (1812-1887) istorinėj poemoj "Vitolio rauda" (vėliau išvertė P. Gaučys), kuri veikusi mūsų aušrininkus.

Rusų poetai Lermontovas ("Lietuvaitė") ir Puškinas eilėraščiuose irgi naudoję lietuvių dainas ir mitologiją.

Prancūzų novelistas Prosper Mėrimė (1803-1870) mini Lietuvą kūriny "Lokis"; taip pat, čekų rašytojas Julius Zeyer (1841-1901) ir lenkų Henryk Sienkiewicz (1846-1916) — stambiam veikale — "Tvanas"— iškėlęs lietuvių karių reikšmę kovose su švedais. Latvių rašytojai — Rainis, Aspazija, ("Vaidilutėj") išleistoje 1892 m., panaudoja Lietuvos istorinius momentus.

Vokiečių kalba prūsiškos kilmės rašytojai — A. K. T. Tielo (1874-1911), aprašęs Nemuną, Kuršių marių, Užmario, Tilžės, Rambyno gamtą, ir Hermanas Sudermann'as, dedikavęs gimtinei eilėraščius "Garsai iš Lietuvos", irgi apdainavęs Lietuvos gamtos grožį. Sudermann'o apysaka "Kelionė į Tilžę", prūsų rašytojos Agnes Miegel (1879-1964) poetiniai kūriniai, dramaturgo Rolf Lauckner (1887-1954) veikalas "Pamokslas Lietuvoje", įkvėpti lietuviškos tematikos. Lietuvos istorine tema — A. Zweig'o romanas "Vieno karaliaus vainikavimas" (1937), Brust'o — "Prarastojoj žemėj" — lietuviška tematika; Ernst Wiechert'o (1887-1950) romane "Missa Sine Nomine" (Mišios be vardo) — daug lietuviškų įvaizdžių, užuominų, palyginimų.

Oskaro Milašiaus (1887-1939) kūryboj prancūzų kalba, nors Lietuvos vardas mažai minimas, visur su nostalgija aprašyta jo praeitis, gimtinė, — ypač "Simfonijose" (1915 m.). Konkrečiai Lietuvos vardą jis mini tik dviejuose savo paskutiniuose rinkiniuose: "Adramandoni" (1918 m.) ir "Lemuelio išpažintis" (1922). Čia poetas Milašius pasisako, kad jis myli "užmirštas žemes", "pelenuotą Lietuvą" ir t.t.

Lietuvių vardas plačiai nuskambėjo Upton Sinclair (1878-1968) romane "Džiunglės", už kurį autorius gavo Nobelio premiją.

Czeslaw Milosz, kito Nobelio premijos laureato (1980 m.) romane "Isos slėnis", lenkų kalba išleistame 1955 m. Paryžiuje ir žymiai vėliau — anglų kalba, aprašyta jo lietuviška gimtinė, su jos gamta, su konfliktais tarp lenkiškojo dvaro ir archaiško lietuviško kaimo.

Johannes Bobrowski (1917-1965), po Antrojo pasaulinio karo iškilęs poetas vokiečių literatūroj, kaip ir Rėza, stovėjo ant dviejų kultūrų ribos, nes gimęs Tilžėje, su lietuviška aplinka suaugęs, be to, jo žmona (Budriūtė) mokėjo lietuviškai. Poezijos rinkiniuose — "Sarmatijos metas" (1961), "Šešėlių žemės upės" (1962), — žymu lietuviška tematika, apdainuojamas Nemunas ir kt. Ypač įdomus jo naujos formos romanas — "Lietuviški fortepijonai", parašytas 1964 m., bet išleistas po autoriaus mirties, kur Bobrowskis epiškai prisimena ir pagerbia Kristijoną Donelaitį.

Tyruolio straipsnių rinkinys "Lietuva pasaulinėje literatūroje" — lengvu stiliumi ir taisyklinga kalba parašyta knyga — įdomi istorikams bei literatūrologams, taip pat, visiems skaitytojams: kad žinotų ir kad Lietuva pasididžiuotų.

Alė Rūta

Plunksninės kelnės

(pabaiga)

ir lauko virtuvė. Ten gausime pagalbą. Igrasino vengti Allensteino ir nesimaišyti su kariuomene.

Nuo tos lemtingos dienos praėjo keli mėnesiai. Kartą Bavarijoje vienoj geležinkelio stoty susitikom ligoninės seserį Ligiją. Ji paskubomis nupasakojo kaip baisu buvę tam Allensteine. Jie gyvenę beveik ant gryno lauko, išskiriant vieną didesnę pašiūrę. Jaunesnius vyrus išrankioję darbams. Mat, vokiečiai dar mėginę daryti kažkokius karinius sutvirtinimus priešui sulaikyti, tai neturėję laiko rūpintis pabėgėliais. Susirgę viduriavimu išmirė visi kūdikiai, net ir paūgėję vaikučiai. Ji ir pati vos galo negavusi, nes tekę be poilsio lakstyti nuo vieno ligonio prie kito, turint tik minimumą vaistų ir sanitarinių priemonių. Ji miegodavusi po vežimu net ir lietui lyjant. Sirgusi ir jos mama, bet išliko gyva. Buvo stipriai persišaldžius.

Nebaigus pasakoti Ligija įšoko į atėjusį traukinį. Mudu su Fredu susižvalgėm. Aišku, abu pagalvojom apie plunksnines kelnes ir generolą.

*****

Karui pasibaigus susitikom ir Joną su Julija. Jie abu sveiki. Ant Fredo rankų krykštavo šviesiaplaukė, mėlynakė, Rūta jau su pirmuoju dantuku. Raimundas gerokai ūgtelėjęs berniukas siuvo aplink visus kaip mašalas nenustodamas vietoje

— Kokia laimė! Visi sveiki ir gyvi, — džiūgavo Jonas.

— Tai tų plunksninių kelnių dėka,— žvilgterėjau į juos abu.

— Ką čia tos kelnės... prisiminkim legendas: Dievulis, kartais vaikščioja žemės keliais pasivertęs elgeta ar pakeleiviu, ieškančiu priebėgos. Tąsyk matyt pasivertė vokiečių generolu,— užbaigė Julija pagarbiai šypsodama.

Poetė D. Mitkienė

(Atkelta iš 7 psl.)

Neišskirdama iš dainingos dzūkų liaudies tradicijos, autorė labai vertina formos skambumą ir minties ryškumą. Lyriniuose posmuose ji mėgsta pažaisti aliteracijomis (kaip matome eilėr. "Kur auga rugys" antrame posme); jos metafora kukli, bet vaizdi, dažnai suaidi jaunatviški motyvai, o labai daug tėvynės nostalgijos.

Gimusi Padriežiškių km. Jiezno vlsč., Alytaus apskrityje, po mokslo dienų buvo mokytoja, dirbo kariuomenės intendatūroje, pašto-telegrafo žinyboje ir kt.

Nuo 1948 m. gyvena Los Angeles mieste.

Nors autorė ir "nebetiki pagundomis", vis tiek gundytume ją išleisti pagaliau savo ilgų metų rinkinį, kuris atskleistų poetės kūrybinį veidą.

Būdama amžiumi vyriausia dabar gyvų esančių poečių, Danutė yra guvi, žvali, kupina sąmojaus ir raštinga, skubiai atsiliepianti net į dienos aktualijas.

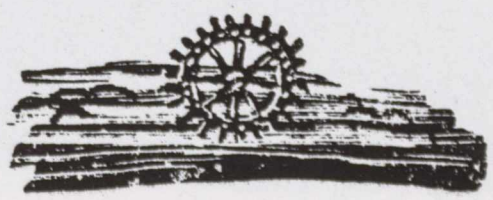

Juozas Sodaitis

Sadutė, lino raižinys

"Sadutė," Lithuanian folk dance. Linoleum print.

JUOZAS SODAITIS —

dailininkas iš dainų ir padavimų pasaulio

Saulėtas rytas, akrilis

Sunny Morning, acrylic

Juozas Sodaitis gimė 1917 m. sausio 15 d. Kudirkos Naumiestyje. Baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, lankė karo mokyklą. Jaunas pradėjo darbuotis spaudoje, nuo 1933 m. bendradarbiavo Suvalkietyje, Lietuvos Aide, Kary. 1934 m. Marijampolėje įsteigė humoro laikraštėlį "Pašiną", 1941 m. redagavo "Naująją gadynę". Komunistams antrą kartą užimant Lietuvą, pasitraukė į vakarus. Miunchene lTeido vietos lietuvių apžvalgą, o kartu su A. Valentinu ir Pulgiu Andriušiu leido ir redagavo pagarsėjusį neperiodinį humoro laikr. "Dievo paukštelis".

Atvykęs į JAV-bes perkėlė čia Gmiundėje pradėtą knygų leidyklą "Gabiją", kuri išleido ar apie 20 originalių ir vertimų knygų 45.000 tiražu, be to, įsteigė ir leido literatūros žurnalą "Gabiją", kurią redagavo Stp. Zobarskas. Tuo metu "Gabija" buvo veikliausia leidykla, apie kurią spietėsi nemaža mūsų rašytojų beletristų ir vertėjų.

J. Sodaitis ir pats mėgino beletristo plunksną — 1940 metais buvo išleidęs novelių rinkinį jaunimui "Žalios ganyklos", o Brooklyne suredagavo legendų ir padavimų rinkinį "Karaliaus vainikas". Į legendų ir padavimų pasaulį vėliau J. Sodaitis nusileis kaip jų turtų žvejotojas — dailininkas.

Iš rašytojo ar lietuviškų knygų leidėjo darbo Amerikoje nepragyvensi. Pragyvenimui reikėjo įsigyti profesiją, apmokamą specialybę. Scranton International Corr. School ir New York State University studijavo architektūrą ir, išlaikęs Civil Service egzaminus, 20 metų dirbo Assistant Architect pozicijoje N. Y. miesto susisiekimo tarnyboje, požeminių traukinių ir autobusų informacinėje grafikoje.

Magiškas žodis "grafika". Meno grafika paviliojo ir Juozą Sodaitį. Meną J. S. studijavo Brooklyno muziejaus Meno mokykloje, New York Art Students League ir privačiai. Bestudijuodamas pasijautė atradęs savo pašaukimą. Linija ir spalva nedavė ramybės, pavergė kūrybinis fantazijos pasaulis. Gimė dailininkas (nors nebe jaunuolis amžiumi) ir per spalvingąjį braižą ėmė reikštis pabudinti sielos gelmėse pasauliai. Išvystę savitą stilių, kurį pats dailininkas vadina tapybine grafika. J. Sodaičio darbai jau iš pirmo žvilgsnio išsiskiria iš kitų mūsų dailininkų, ir jo nesumaišysi nei su vienu iš senųjų (ar jaunųjų) mūsų dailininkų grafikų. Jis vartoja lino raižinių, silkscreen, kolažo techniką ir gobelenų piešimo būdą. Jo darbuose labai žymią, gal net vyraujančią vietą, užima liet. padavimų, dainų, pasakų, legendų temos ir motyvai. Todėl jo pav eikslai, kokio formato jie bebūtų, pradedant smulkiaisiais Ex librisais, žavi lietuvio širdį ir vilioja žiūrovo akį.

J. Sodaitis yra turėjęs eilę savo vieno (ir su kitais) dailės parodų, kurios susilaukė didelio lankytojų dėmesio ir gerų spaudos (amerikiečių ir lietuvių) atsiliepimų.

Dailininkas Juozas Sodaitis

Artist J. Sodaitis

J. Sodaitis

Rūpintojėlis, akrilika
Contemplative Christ, acrylic

Supyniau vainiką, akrilika
"I weaved a Garland"—acrylic

"Taika 1984", atvirukų konkurse laimėjęs premiją, kolažas
"Peace 1984" award winning card, paper collage

"Žalčio pasaka", akrilika
"Tale of a Serpent", acrylic

Ex libris

Nuo 1966 m. J. Sodaitis surengė 12 individualių parodų, iš kurių pažymėtina 1979 m. Kultūros židinyje Brooklyne, 1981 Jaunimo Centre Čiurlionio galerijoje Čikagoje, Memorial Art Galery and Museum Ormond Beach, 1980 ir 1983 m.

Išėjęs į pensiją, J. Sodaitis nusikėlė į Floridą, Ormond Beach, kur gyvena ir kuria.

Parodų sėkmę rodo faktas, kai lankytojai daugiau ar mažiau paveikslų įsigyja papuošti savo butams. Tai visuomenės pripažinimas. Bet visuomenė — ne meno kritikas. Giliau į kūrybos vertę žvelgia spauda. Profesionali ir informacinė. Ji gali parodą nutylėti, kūrėją iškelti arba sužlugdyti.

J. Sodaitis, kiek teko pastebėti, spaudos palankumo nestokojo. ''Daytona Beach Evening News'', rašydamas apie jo atviruko ''Peace 1984'' laimėjimą, rašinį užvardijo ''Local painter designs a hit on postcards''. (1984 m. žurnalo ''Postcard Collector'' skelbtame atvirutės konkurse J. S. laimėjo premiją už kolažo darbą ''Peace 1984''; išleistas puikus spalvotas atvirukas).

Ex-librisų tarptautinis biuletenis Danijoje ''Ex libris Revue'' 1977 m. išspausdino 2-jų puslapių rašinį apie J. Sodaičio dailininko kelią ir įsidėjo 9 Ex librisų iliustracijas.

Penkioliktoje metinėje meno parodoje, kurią surengė ''Transit Authority Art Association'' J. Sodaitis kartu su aukščiausia premija už paveikslą ''Still Life No. 1'', o už grafiką II-ą premiją, laimėjo Art Students League stipendiją.

Dar keletas ištraukų iš lietuviškos spaudos — po parodos Kultūros židinyje, Brooklyne, kur J. Sodaitis išstatė 28 paveikslus.

''Darbininkas'', pažymėjęs kas ir kur parodą rengė, kiek lankytojų buvo ir kiek paveikslų nupirko, rašo, jog dailinikas ''yra padaręs labai gražią pažangą...'', kad ši jo paroda ''techniniu atžvilgiu buvo ... gerai subalansuota''.

''Vienybės'' recenzentas plačiau nagrinėja tematiką ir techniką. ''Sodaičio tapybos parodoj Židinio mažosios salės sienose kabėjo du skirtingi pasauliai: mus supantis realusis ir pasakų—legendų pasaulis. Tos dvi tikrovės, tie du pasauliai Sodaičio drobėse yra spalvingi. Pasakų motyvuose spalvų skalė žymiai turtingesnė. Spalvos derinamos daugiausia kontrasto būdu. Tas itin ryšku gamtos vaizdų ir natiurmortų kompozicijose. Sodaičio natiurmortai, o jų buvo apstokai, vis kartoja gėles su obuoliais ar kuriuo kitu vaisium.

Gamtos vaizduose ir natiurmortuose vyrauja žalia ir mėlyna spalva su jai aštriu geltonos spalvos kontrastu. Realiosios parodos dalies spalvinis tonas yra vienodo intensyvumo, su retais ir neryškiais niuansais. Šią parodos savybę dar daugiau paryškino Sodaičio platūs, energingi potepiai, netaupant dažų... Dailininko fantazija labiau suplazdėjo kompozicijoj ''Audra ateina''. Sūkuringoj erdvėj medžiai pasvirę, atrodo, audros išrauti ir nešami padebesiais. Paveikslas ir tapybiškai yra subtilesnis negu kiti.

Sodaičio kompozicijos pasakų ir legendų motyvais giedrios ir margos... Jose įkomponuoti žmonių ar gyvulių pavidalai tėra tik gyvųjų simboliai, tik spalvotos dėmės, reikalingos paveikslo struktūrai. Šiuo atžvilgiu ryškiai skiriasi piemenėlio figūra, dailaus laisvo judesio, sukaupto gyvo veido ''Poilsio'' kompozicijoj. Šioj ir kitose kompozicijose gausu stilizuoto ornamento, suderinto su paveikslo tema.''

''Dirvos'' korespondentas, rašinį užvardinęs ''Juozas Sodaitis džiugina mus'', tarp kitko rašo: ''Nėra nė mažiausios abejonės, kad J. Sodaičio palinkimas į tapybą buvo pasekmė jo vidinio nerimo. Tą galima tvirtinti, kad šiandien jau žinom, jog jis 12-kos metų laikotarpyje nuo paletės ir teptuko nepavargo, bet Brooklyno Meno mokyklos pagalba jau yra tapęs pilnu dailininku.''

Šias eilutes rašančiam neteko matyti J. Sodaičio darbų parodose, bet apsilankęs jo namuose, lyg kokio meno galerijoje, su dailininko pagalba galėjau stebėti daugelio paveikslų originalus, stebinančius puikiai atlikta technika, jausti temų ir turinio artimumą lietuvio širdžiai. Susidariau įspūdį, kad Juozas Sodaitis yra suradęs savo kelią, žino ką daras, nesivaikydamas ''moderniųjų'' ekstravagancijų, rimtai žiūri į dailininko pašaukimą ir kūrybą.

B. B.

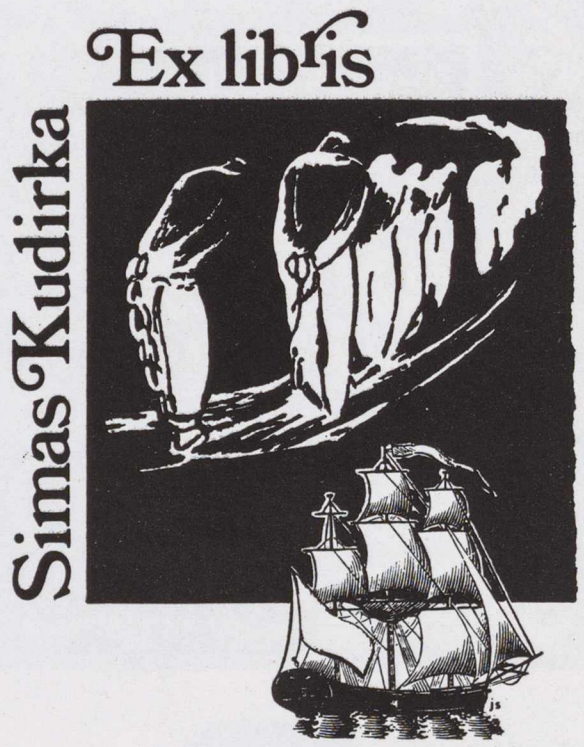

ĮDOMI KNYGA

''Lietuva ir VLIK-as,'' išleista Tautos Fondo, suredaguota A. V. Rinkūno, Toronte, Kanadoje. 272 pusl., iliustruota. Kaina 10 dol.

Knygoje rašoma apie Lietuvos atsistatymą. Kovas dėl nepriklausomybės; Lietuvos okupacijų laikotarpius.

Įdomi VLIK-o įsikūrimo istorija, veikla Vokietijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Suglaustai duoda informacijas apie VLIK-ą (Vyriausią Lietuvos Komitetą) sudarančias grupes. VLIK-ą sudaro: Lietuvių Fronto Bičiuliai, Lietuvių Krikščionių Darbininkų Sąjungą, Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga,

Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos čarterio gavimo atžymėjimo bankete valdyba ir svečiai. Priekyje sėdi adv. W. Dudor, Rūta Lee, pirm. L. Mažeikienė ir B. Kellog. Stovi pirmoje eilėje: Foster, inž. V. Vidugiris, A. Nelsienė, Bruce Herschensohn, V. Baltušienė, Mrs. Izola Foster, inž. V. Šliūpas, C. Parrish, V. Skirius, R. Nelsas. Trečioje eilėje, K. Reivydas, teisėjas R. P. Gray (Jokubaitis), ir V. Juodvalkis.

—Nuotrauka V. Stoko

The California Lithuanian Republican Association celebrates the granting of its charter on May 2, 1986. Seated in front: W. Dudor, Rūta Lee, President L. Mažeika, and B. Kellog. Standing in first row: Mr. Foster, V. Vidugiris, A. Nelsas, Bruce Herschensohn, V. Baltušis, Mrs. Izola Foster, V. Šliūpas, C. Parrish, V. Skirius, R. Nelsas. Third row: K. Reivydas, R. P. Gray (Jokubaitis), and V. Juodvalkis.

Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos čarterio gavimo atžymėjimo baliuje, gegužės 2 d., 1986. Iš kairės: S-gos pirm. Liucija Mažeikienė, C. Parrish ir baliaus vedėja Rūta Lee-Kilmonytė.

The newly chartered California Lithuanian Republican Association celebrates. From left: President Liucija Mažeika, C. Parrish, and M.C. Rūta Lee.

Kalifornijos lietuviai respublikonai gavo čarterį

Santa Claros mieste kovo 7, 8 ir 9 dienomis įvyko Kalifornijos Respublikonų Partijos centro valdybos narių, rėmėjų ir svečių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 2500 asmenų. Lietuvių dalyvavo 15. Dėl čarterio gavimo daugiausia dirbo Los Angeles Lietuvių Respublikonų pirmininkė Liucija Mažeikienė

"Popietinėse sesijose mums, lietuviams, buvo labai svarbu dalyvauti posdėdyje, kuriame buvo pristatytas mūsų prašymas čarterio gavimui. Šį posėdį vedė vykdomojo komiteto narys Joe Crosby. Jis, pristatęs prašymą, supažindino posėdžio dalyvius su Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos atliktais darbais, iškvietė pirm. Liuciją Mažeikienę jo pranešimui papildyti.

Liucija Mažeikienė trumpoje kalboje pareiškė, kad čarterio turėjimas įgalins Sąjungą savo veiklą plačiau išvystyti ir geriau ir sėkimingiau prisidėti prie Kalifornijos Respublikonų partijos veiklos. Pirm. Joe Crosby, leidęs ir kitiems pasisakyti, lietuvių reikalą pristatė balsavimui. Vienbalsiai buvo pasisakyta, kad prašymas būtų pristatytas visuotinam susirinkimui patvirtinti.

Sekmadienio rytą, prieš priimant rezoliucijas, bendram susirinkimui buvo pristatytas pasiūlymas Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungai duoti čarterį. Centro komiteto nariai vienbalsiai pasisakė UŽ. Partijos pirmininkas Clair W. Burgener pakvietė Sąjungos pirmininkę Liuciją Mažeikienę ir ją pasveikino. Pirmininkė trumpu žodžiu padėkojo."

Gegužės 2 d. Tarybinių Namų salėje įvyko Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos pobūvis čarteriui atšvęsti ir susipažinti su respublikonų kandidatais į įvairias pozicijas. Čia buvo supažindinti su Joe Crosby ir Joyce Van Schaak, kurie padėjo gauti čarterį. Jiems buvo įteikta gražūs atžymėjimo lakštai.

———————

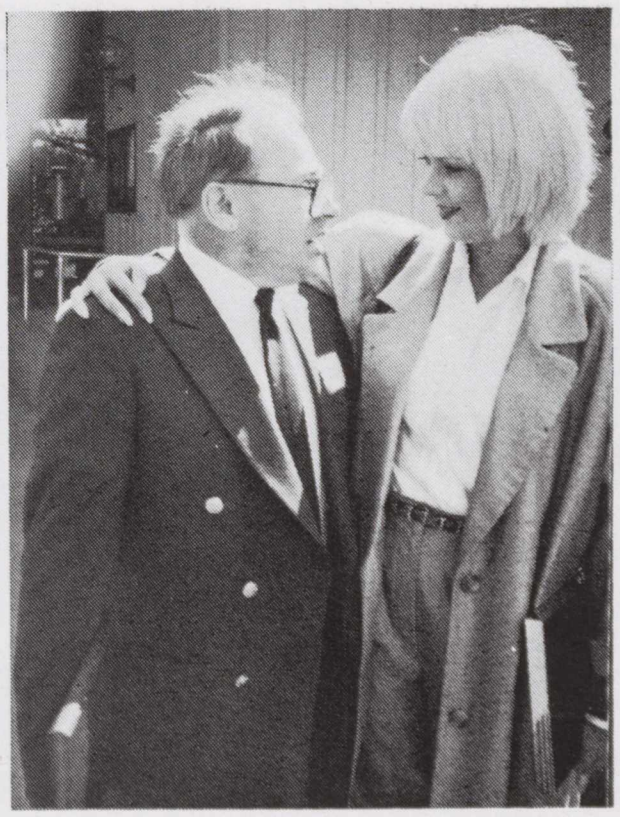

Simas Kudirka ir Jūratė Nausėdaitė, po priešpiečių Kalifornijos Jachtklube.

Nuotrauka —L. Baltušio

Liet. Gen. Konsulas Vaclovas Kleiza ir vyriausia skautininkė Stefa Gedgaudienė pasipuošė dovanomis po Čikagos Kaziuko Mugės atidarymo. Už jų matosi Adelė Izokaitienė. —Nuotrauka Jono Tamulaičio

Lithuanian Consul-General Vaclovas Kleiza and head scoutmistress Stefa Gedgaudas decked out with presents at the opening of Kaziuko Mugė in Chicago. Behind them, Adelė Izokaitis.

*

Skautų "Kaziuko mugės"

Miestuose, kur veikia skautų vienetai, kasmet kovo mėn. pradžioje rengiamos šventės, vadinamos "Kaziuko mugėmis."

Mugėms skautai padirba gražių rankdarbių drožinių, audinių, žaislų, kuriuos išparduoda ir sukelia daug pinigų skautų reikalams.

Šiam "L.D." numeriui prisiuntė foto nuotraukų iš Čikagos ir Los Angeles "Kaziuko mugės" veiklos.

Kernavės tunto tuntininkė Rūta Daukienė, Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza, vyriausia skautininkė Stefa Gedgaudienė ir buvusi Aušros Vartų tuntininkė A. Izokaitienė.

—Nuotrauka J. Tamulaičio

Scout troop "Kernave" leader, Rūta Daukis, Lithuanian Consul-General Vaclovas Kleiza, head scoutmistress Stefa Gegaudas, and former scout troop "Aušros Vartai" leader A. Izokaitis.

*

Los Angeles skautų Kaziuko mugę atidaro Emilis ir Julija Sinkiai. Užpakalyje stovi vadovė Marija Butkienė.

Opening ceremonies of the annual "Kaziuko Mugė" of the Lithuanian Scouts of Los Angeles. In front: Emilis and Julija Sinkiai. In the back, Scout leader Marija Butkus.

Lietuviai Religinio Švietimo Kongrese

Jau tris metus iš eilės Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa išstato savo informacijos stalą Los Angeles arkivyskupijos Religinio Švietimo Kongrese, į kurį atsilanko 20,000 su viršum dalyvių. Š.m. Kongresas įvyko Anaheim Convention centre vasario 13-16 d.d.

Kongreso proga, Religinė Šalpa atspausdino per pusę puslapio "The Tidings" dieceziniame laikraštyje skelbimą, kuriame anglų ir ispanų kalbomis priminė Lietuvos tikinčiųjų persekiojimą ir kvietė dalyvius aplankyti Religinės Šalpos stalą ir arčiau susipažinti su persekiojamųjų katalikų būklę.

Informacijos stalui vadovavo Los Angeliečiai Marytė ir Pranas Grušai, talkinant Valei ir Vytui Ruzgiams, Ramunei Ruzgytei, Raimondai ir Ričardui Kontrimams bei Edvardui Antanaičiui. Kongreso metu buvo išdalinta tūkstančiai apie dabartinę Lietuvą brošiūrų bei informacinių lapelių ir maldos kortelių, iš viso apie 500 svarų medžiagos.

Į Religinės Šalpos įstaigą New Yorke jau pradėjo atplaukti peticijos, kurios buvo skleidžiamos Kongreso metu dėl įkalintųjų Lietuvos kunigų išlaisvinimo. Taip pat ateina užklausimai dėl gausesnės informacijos apie persekiojamuosius, ypač sąžinės kalinius. Viena paklausėja rašo, "Belankydama Religinio švietimo kongresą Anaheime užtikau jūsų informacijos stalą. Jis man atvėrė akis apie šiuos žmones, kurie praktikuoja savo tikėjimą nepaisant įvairių kliūčių. Aš norėčiau pradėti susirašinėti su įkalinta Jadvyga Bieliauskiene, kuri yra mokytoja, kaip ir aš . . ."

Kongreso metu, taip pat užmegstas ryšys su Lietuva besidominčiais ir norinčiais prisidėti prie Religinės Šalpos darbų—publicistikoje, kalinių globoje, ir pan. Ypač didelį susidomėjimą dalyvių tarpe sukėlė NBC reportažas, kuris buvo pakartotinai rodomas video-ekrane prie informacijos stalo. Šią video-juostą bei literatūrą apie Lietuvą kaip švietimo priemonę užsisakė mokytojai ir mokyklų vedėjai.

Religinio Švietimo kongrese taip pat dalyvavo kun. Jurgis Šarauskas iš Čikagos arkivyskupijos. Jis programoje kalbėjo apie savanorių bei bendradarbių tinklo ugdymą parapijose, religinėse įstaigose, ir pan.

— LIC —

EXPO '86

Suinteresuoti lietuviai vykti į EXPO '86 parodos, kuri įvyks Vancouver, Britų Columbijoje, Kanadoje. Atvykstantiems lietuviams palengvinti butų suradima yra sudaryta butų sąrašai privačiai pas lietuvius už neaukštas kainas.

Suninteresuoti prašom rašyti

ED GUMBELIS

14309 Green Crest Dr.

Surrey, B.C., Canada U4A2H7

arba skambinti 1-604-536-9771

Gerbiamieji Mažosios Lietuvos Fondo steigimo rėmėjai, nariai ir mecenatai

Prieš šimtą su viršum metų, kada Vokietijos valdžia sąmoningai vokietino Mažąją Lietuvą, drausdama lietuvių kalbos pamokas mokyklose ir visokiais būdais slopino bet kokį lietuvininkų judėjimą, atsirado entuziastų rinkti ir saugoti visa tai kas lietuviška. Prof. dr. A. Bezzenbergerio Karaliaučiaus universiteto rektoriaus, archeologo ir baltisto dėka susiformavo "Lietuvių literatų draugija" su tikslu išlaikyti mokslui lietuvių kalbą ir lietuvių dvasinį-kultūrinį palikimą. Kad tai mokslui nežūtų pritarė ir kiti pasaulio ir lietuvių mokslo žymūnai, įsijungdami savo materialiniais ir kūrybiniais įnašais į "Lietuvių literatų draugiją," kaip dr. J. Basanavičius, K. Būga, Aug. Janulaitis, dr. V. Gaigalaitis, A. Kuršaitis, dr. J. Šliūpas, dr. V. Storosta-Vydūnas, E. Volteris, Fr. Bruggman, Beaudouin de Courtenay, F. F. Fortunatoff, R. Gauthiot, Hermann Hirt, August Leskien, J. J. Mikkola, M. Niedermann, De Saussure, V. Thomsen ir kiti. Jų pastangomis paskelbta daug vertingos lituanistinės medžiagos, kuri ir šiandien mokslininkų cituojama ir naudojama. Jų darbai liks neišdildoma dokumentacija, kad Mažoji Lietuva savo dvasiniu turtu suaugusi su visa lietuvių tauta ir prisidėjo prie lietuvių tautos formavimosi.

Šiandien nebėra tos draugijos, kaupiančios ir skelbiančios Mažosios Lietuvos kalbos tyrinėjimus, tautos sakmes, mitus, tarmes ir kitą svarbią kultūrinę medžiagą. Nebeliko ir žmonių krašte, o užsienyje likę baigia ištirpti ir išnykti kartu su savo praeities pažinimu ir atsiminimais.

Bet dar ne vėlu. Dar yra gyvų mūsų praeities liudininkų ir žinovų. Yra jau ir sukauptos neįkainuojamos rašytinės medžiagos, laukiančios leidėjų. Taip pat yra entuziastų, raginančių skelbti tą medžiagą, kad išliktų ateities kartoms ir ateities kovoms dėl Lietuvos laisvės.

Mažosios Lietuvos Rezistencijos Sąjūdis, suprasdamas šią padėtį, savo paskutiniame suvažiavime 1985 m. rugsėjo 1 d. Čikagoje įsteigė MAŽOSIOS LIETUVOS FONDĄ su uždaviniu leisti ir skleisti studijas ir knygas liečiančias Mažosios Lietuvos gyvenimą, istoriją, kalbą, etnografiją, kad išliktų dokumentacija, kuria bus galime naudotis ir remtis Lietuvos ir Mažosios Lietuvos išlaisvinimo žygyje ateity.

Norėdami šį kilnų tikslą atsiekti, įsijungkime visi į MAŽOSIOS LIETUVOS FONDĄ, ar tai: a) RĖMĖJAIS, remdami FONDĄ bet kuriuo būdu ir bet kokia suma; b) NARIAIS, sutikdami mokėti metinį šimtą dolerių mokestį arba vienkartinę tūkstanties dolerių sumą; c) MECENATAIS, įnešdami daugiau kaip penkiolika šimtų dolerių arba d) STEIGĖJAIS, pasižadėdami įnešti tris tūkstančius ar daugiau dolerių iki 1986 m. gegužės 1 d. ir tą pažadą įvykdę iki 1986 m. rugsėjo 1 d.

Tapdami Mažosios Lietuvos Fondo tikraisiais NARIAIS, MECENATAIS ar STEIGĖJAIS, gausime nemokamai atitinkamus meniškai paruoštus pažymėjimus, visas Fondo išleistas knygas kur mūsų pavardės bus įrašytos į visas Fondo leidžiamas knygas. Įnešę daugiau trijų tūkstančių dolerių auką, turėsime privilegiją pasirinkti knygą, kurioj bus įrašytos mūsų pavardės atskiram knygos tituliniame lape.

Kuo MAŽOSIOS LIETUVOS FONDAS skiriasi nuo kitų veikiančių Fondų? Ogi tuo, kad: 1. Mūsų įnašais bus kaupiama **Mažosios Lietuvos** dokumentacija, rodanti to krašto lietuviškumą; 2. Mūsų įnašais bus leidžiamos knygos susijusios su **Mažąją Lietuva** lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis; 3. Mūsų įnašais bus skleidžiamos knygutės ir brošiūros liečiančios **Mažąją Lietuvą ir Prūsą.**

Visų mūsų užsimojimas yra sutelkti ŠIMTĄ TŪKSTANČIŲ dolerių per keletą metų ir išleisti bent dešimt ar daugiau knygų. O kokias knygas? Štai keletas pavyzdžių: M. Gelžinis, The Problems of Lithuania Minor; E. Simonaitis, monografija; A. Lymantas, Elzės Jankutės atsiminimai; V. Peteraitis, Mažoji Lietuva vandenvardžių šviesoje; M. Purvinas, Klaipėdos krašto lietuvių mokyklos-Mokyklų Draugijos istorija; dr. J. Sauerveinas, monografija; J. Užpurvis, Saugų tarmė (vokiečių kalba); A. Puskepalaitis, monografija; A. Lymantas, Maž. Lietuvos dailininkas ir veikėjas Adomas Brakas, monografija.

MAŽOSIOS LIETUVOS FONDO valdyba žino, kad Tamstoms taip pat rūpi Mažosios Lietuvos ateitis. Mes esame tikri, kad Jūs parodysite savo pritarimą mūsų vajui ir išrašysite čekį arba pašto perlaidą (money order) LITHUANIAN MINOR FOUNDATION vardu ir pasiųsite:

Ramūnui Butinui, 908 Rob Roy Place, Downers Grove, IL 60516, USA, arba Ievai Adomavičienei, 18 Gracemount Cr., Scarborough, Ont, M1G IK3, Canada.

Su pagarba ir padėka,
MAŽOSIOS LIETUVOS
FONDO VALDYBA:
A. Lymantas, pirmininkas
V. Peteraitis, vice pirmininkas
Montrealis, 1986 m. Sausio 15 d.

———————

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba bal. 30 d. posėdžiauja su atsilankiusiu Lietuvos garbės gen. kons. V. Kleiza. Iš kairės, iždininkas Mykolas Pranevičius, pirm. pavaduotojas dr. Jonas Valaitis, pirm. Teodoras Blinstrubas, gen. kons. Vaclovas Kleiza, sekr. Grožvydas Lazauskas, finansų sekr. Petras Bučas ir valdybos narė Vanda Gasparienė. —Photo Jonas Tamulaitis

The Lithuanian American Council leadership meets on April 30 with Honorary Lithuanian Consul-general V. Kleiza From left: Treasurer Mykolas Pranevičius, Presidential Assistant Dr. Jonas Valaitis, President Teodoras Blinstrubas, Consul-general Vaclovas Kleiza, Secretary Grožvydas Lazauskas, Financial Secretary Petras Bučas, and council member Vanda Gasparas.

New Yorko Šauliai skelbia literatūros konkursą

Brangios Lietuvos garbei, norėdami įprasminti Lietuvos Krikšto 600 metų jubiliejų, LŠST Simo Kudirkos šaulių kuopa New Yorke skelbia **Romano ar novelių konkursą.**

Tema—laisva patriotinė, su krikščioniškos minties atspalviu. Knygos dydis—nemažiau 200 puslapių rankraštis, parašytas rašomąja mašinėle, dvigubu tarpu eilučių ir tik vienoj puslapio pusėje. Rankraštis pasirašomas slapyvardžiu, tikroji autoriaus pavardė įdedama į atskirą voką, ant kurio užrašomas autoriaus slapyvardis. **Premijos dydis—1,000 dol.** Konkurso terminas 1987 m. birželio mėn. 1 diena. Rankraščius siųsti šiuo adresu: Kęstutis Miklas, 71 Farmers Ave., Plainview, N.Y. 11803.

Kuopos valdyba sudarys specialią komisiją konkursui pravesti ir kūriniams įvertinti. Premijos įteikimo data bus paskelbta vėliau. Premijuotas kūrinys lieka kuopos nuosavybė su teise jį atspausdinti kuopos vardu. Kiti rankraščiai bus sugrąžinti tik autoriams raštiškai pareikalavus.

Kaip taurieji knygnešiai saugojo lietuvišką žodį ir jį skleidė, kaip paskui, kartų kartos ugdė lietuviškojo žodžio kūrybą, taip ir dabar reikalingi lietuviškosios kūrybos puoselėtojai. Kviečiame šiuo konkursu susidomėti ir jame dalyvauti.

LŠST Simo Kudirkos Šaulių kuopos
New Yorke Valdyba

ENGLISH SECTION

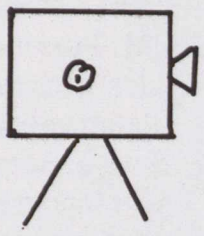

LITHUANIANS BEHIND THE CAMERA IN HOLLYWOOD

by VINCENT BERNOTA

"Actors, first positions please." "Everybody ready? . . . Ready!" "Quiet on the set . . . roll sound . . . roll film . . ." "Action!"

The cameras start to roll and production on a potential motion picture blockbuster is begun. If all goes well, millions of people across the United States and all over the world will see a story unfold across the silver screen. Thanks to television, millions more will view it in their very own living room.

Everybody recognizes their favorite stars, be they Charles Bronson or Ann Jillian. But what of the people backstage? They are as important to the success of the motion picture as the stars themselves.

Come with me as I trace the journey of an idea, a story, to the silver screen through the eyes of Lithuanians behind the camera in Hollywood.

Movies are a business deal. This really is show business, composed of various players who shape an idea into a revenue-generating and hopefully, a profit-making motion picture. Movies are fundamentally the result of economic decisions carried out against a backdrop of chance.

But just like every business, show business is in the business to make money, and goes through fundamental stages.

The manufacturing process consists of three steps—preproduction, production, and postproduction.

The distribution stage is just as complex, with marketing, advertising, and publicity to herald the arrival of a new motion picture. The product is distributed, in either film or video form, to various retail outlets, both domestic and international. Theaters, television stations, and now videocassette stores are the retail outlets where the consumer gets to purchase or sample the final product.

The motion picture industry revolves around the companies that make up the membership of the Motion Picture Association of America. They are known in the movie business quite appropriately as "the majors." The studio system came into existence as the most efficient way to control costs and boost profits. The studios imposed a kind of factory system on diverse creative tasks with a great deal of specialization.

PREPRODUCTION
Scriptwriter
Producer
Director

Studio Management
Accountants
Publicity Department
Casting Director

The creative aspect of the business deal is supplied by the independent producer, who tries to sell a project to a studio. The producer packages an idea or script with writers, actors, and directors. The power of the major studios comes from their skill in distributing movies to theaters and from their key role as a source of production money.

Rūta Aras (left) and Ann Jillian (right) on the set of "Killer in the Mirror."

Rūta Araitė (kairėje) su Ann Jillian (dešinėje) sukant filmą "Žudikė veidrody."

Rūta Aras—Assistant to the Producer/Director

Rūta is a 100% Lithuanian-American with her mother from the area outside Kaunas and her father from Vilnius in Lithuania. She went to Lithuanian grammar school near Baltimore and recalls participating in folk dances and school plays.

"I have always had a strong identity with my name, Rūta, and correct people on its proper pronunciation. I'm very proud of my nationality," says Rūta. "I remember relatives visiting from Lithuanian; I have a high curiosity level about all the relatives over there that I haven't met yet. I'd love to go over there and write a script about my experiences."

Rūta's first class in college, a TV production class, led to a Bachelor of Science degree in broadcasting and film from Boston University. Rūta went on to study film and television at UCLA where she earned her Master's degree.

Upon graduation, Rūta started her own company, "Crystal Amber Productions" to develop projects as an independent writer-producer-director. Rūta freelanced on a variety of projects from researching, casting, and postproduction to working as an assistant director and assistant producer. Most recently she was the assistant to the executive producer on

the made-for-TV movie, "Killer In the Mirror," starring Ann Jillian.

"Initially, you're touched by a feeling for the idea, the story, the character. The job is to translate that feeling into something that makes money."

"A lot of research is done at the preproduction stage, especially script research on location, settings, and localities. For example, courtroom procedures or the number of people present when the verdict was read, may have to be verified."

"A major function of the production assistant is handling rewrites between a producer and director. The very first script is white. At the end, there are several different colors due to rewrites, and so we refer to the salmon version, the yellow, pink, or beige."

"Casting involves finding the best talent, their agents, and availability. Then we may help the actors read for parts during their audition. If they do get hired, we have to follow through with studio administration and also with their agent's requests."

"Publicity is another important function. It requires getting information to both the television network and the studio, and coordinating agents' and publicists' time and services.

PRODUCTION

Principal Actors
Director of Photography
Production Manager
Art Director
Special Effects Supervisor
Production buyer
Draughtsmen

Wardrobe Department
Dress Designers
Dressmakers
Hairdressers
Make-up Artists
Scenic Artists
Property Department
Carpenters
Electricians
Painters

Assistant Directors
Camera Crew
Sound Crew
Continuity
Stills Photography
Supporting Actors
Extras
Stage Hands

During production, Rūta is in one of three places:

1. Office—"I interface between the administration, the set, and the network for everything from arranging for a program executive from the network to come on the set, to working on the budget with studio administration, to working with standards and practices in censoring sexy scenes that need approval."

2. 'Dailies'—" 'Dailies' are daily screenings of the previous day's work. While some scenes are being shot on the set, other scenes are being synched and edited. Everybody sees the 'dailies'—first the producer, then the studio, and then the network. Videocasette copies are made; the director gets to see them."

3. On the set—"I support the producer in any way, shape, or form that I can. The assistant producer is a baby-training program to be a producer. The producer is responsible for packaging all the elements together and for guiding the project along. He or she plays an active role in financing a feature film. In the case of a TV movie where the studio provides the funding, the producer is in charge of expenditures and tries to get the most for the money available.

"As assistant to the producers, I get to see all their problems. The number one problem is trying to produce what they envision as opposed to what they can produce over the budget and commercial limitations. They strive for an artistic product rather than a commercial product."

Rūta is very serious about her profession and finds the hardest part of any job she does is meeting her own expectations, whether it's work for someone else or work on her own. "Although nothing can ever be perfect, I aim for the best that I can, because if you haven't done your best, you're the first to know."

Rūta provides an insight as to why the motion picture industry is so interesting to her. She says: "I like being able to communicate a point of view as a message to the world. Hopefully, I agree with the message when it's not my own project."

"I like the people in production because they're very different from other people in the industry. You spend more time with them than with your own family and barriers break down fast. The challenge is coming to trust everyone. You share so many secrets, personal confidences, weaknesses and strengths. That kind of sharing bonds people together and you become very protective of the people that you're working with."

Edmund Silkaitis—Art Director/Set Designer

Ed is a first-generation Lithuanian. His parents came over after the Second World War. He grew up in Marquette Park in Chicago and attended Lithuanian school there, and finished in New York. Ed remembers when he taught singing at the Lithuanian Girl Scout camp in Putnam, Connecticut. He also played the accordian for a number of Lithuanian dance groups.

Ten years ago, Ed paid a visit to Lithuania to see where his grandparents grew up. "I had a very pleasant time. The people are warm and accept you readily. Lithuania looks like Massachusetts with its rolling hills, forests of birch trees, and wild mushrooms."

After getting a degree in architecture from the University of Illinois, Ed worked in interior design. Anticipating a move to California, he looked for a way to utilize his skills in the film business.

Warner Brothers gave Ed his first break, con-

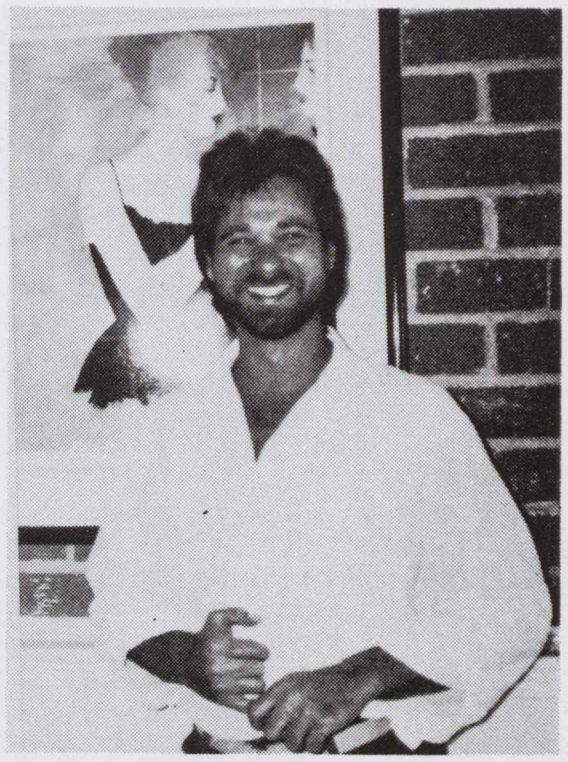

Edmund Silkaitis—Art Director, Set Designer
Edmund Silkaitis, scenos dekoratorius

structing a building facade. This led to future design jobs with them. Then Universal hired him to do sets, and Ed went back and forth between the two studios. Ed's set designs took him from MGM to CBS, Fox to Paramount.

Ed also worked for John de Cuir, a four-time Academy Award winner for production design, and designed the 'Black Box' exhibit for the Movieland Wax Museum. 'Ghostbusters,' the Columbia picture, was Ed's last project in set design before he opened the 'Cafe Montana.' Running the popular restaurant in Santa Monica with his wife Aušra takes most of Ed's time these days.

Still, he found time last year to do a set design for the new Orion picture, 'Back to School,' starring Rodney Dangerfield. "Rodney Dangerfield is a millionaire who decides to go back to school. Rodney remodels a dormitory apartment into a full floor suite. We had to make it look like a real hip place with the finest stereo system, video system, hot tub, bar, etc."

The art director/set designer creates the visual look of the show, setting up the interior and exterior locations.

"The visual look is intentionally designed to accommodate the interests of the producer and the director. After reading the script, the set designer decides which scenes should be done on location and which are able to be created in a stage on the lot."

"If we must scout locations, this is first done with the location manager, joined later by the director, the location manager, and the art director. Today, many lifelike scenes are actually artificial. For example, the greens people may bring in a tree and paint the leaves to fit in with the season and the geographic terrain.

"The art director has to visualize what the writer described in the script, draw sketches, get approval from the director and the producer, and work out plans. These are given to the construction coordinator and then the art director oversees the construction."

"Most sets are three-wall sets because usually that's all the scene calls for. Another wall might be offstage and you would move the

Costume designer Alija Paskevicius Kalinich in her office at Disney Studios.
Kostiumų projektotuoja Alija Paškevičiūtė-Kalinich Disney studijoje.

camera to watch a person going out the door. Everything is plaster on the set. We create bricks, boulders, pits, etc.''

''Often, set designs require extensive preliminary research. For example, if we have to show bistros in Paris circa 1920, we may look up posters of that era. It's the art director's job to make sure the scene looks authentic and matches the period. People in the audience will pick up on the details that don't fit in.

''The job of the continuity department is to make sure that everything is the way it's supposed to be for the shoot. The script supervisor makes sure people are wearing the same outfit for the same scene that is shot on different days.''

''The art director interacts with the many other artists in film. For the costume designer we try to stay within the color scheme of the costumes. With the interior decorator we work out prop details like furniture and utensils. We also work with the cameraman, designing the set so that the lighting works. We create headers and beams so the camera angle doesn't cut off the light.''

''The whole visual look of the show is a joint effort with everybody.''

''The hardest part is trying to break into show business. It is a tough business to crack. There is a lot of competition,'' says Ed. ''It took me three and a half years of knocking on doors, working show after show, pounding the pavement. You have to give that extra half hour, so that people will recognize your talent and care about your work. The next thing you know, they're calling you.''

''I enjoy the continual changes of this work. Unlike many people who have routine jobs, I face a turnover of projects. I'll get a script, work for six to eight months, and then on to the next show—a new project, a new script, a new set. Plus, there's the satisfaction of seeing my set built, shot on film, and produced within a year.''

Alija Paskevicius Kalinich—
Costume Designer

Alija was born in Kaunas, Lithuania, lived in Germany for a few years, and moved to the United States with her parents when she was five years old. To Alija, English is a second language. She spoke only Lithuanian growing up in a Lithuanian household. She fondly remembers going to skautų stovyklą as a Lithuanian girl scout.

''The Lithuanian songs, the Lithuanian food, the Lithuanian culture are very much mine,'' said Alija. ''I'm really torn between European and American cultures. I'm a little of both.''

Alija studied illustration at the Parsons School of Design and majored in fine arts at St. John's University in New York. Her artistic career spans being a sketch artist at Columbia Pictures, to running her own art gallery in Long Island, to being one of the chief costume designers at Disneyland.

She recently finished working on the new Disneyland parade, ''Minnie Mouse, the Modern Woman.'' Alija is looking forward to preparing the costumes for the half-time show of the Super Bowl, which will be held at the Rose Bowl next year.

The costume designer is responsible for how the actors and actresses will look—how they will be dressed. They plan five or six changes of costumes for the principal performers, they garb extras for different scenes, and they even design clothing for ten-foot mechanical devices that might appear in a show. The costume designer is involved from the design concepts, to drawings, to the presentation to the director, set designer, and music director.

''At the beginning, the producer, director, set designer, and costume designer get together with the script director to discuss the feeling or mood they are trying to convey in the show. Then the designer thinks about it, lays out the show, and comes up with a draft concept and specific costume sketches. The costume designer has to consider the period the scene is taking place in and the type of clothing worn in that period.

''A lot of designers can't draw well enough or they don't have enough time to do the entire job themselves. They hire 'sketch artists' to translate the artist's ideas into drawings down to where the presentation artist draws presentation sketches, that is, actual color sketches of the costumes designed.''

''Even when the costumes are approved, changes are likely. Still, a budget is set and the work begins. Assistants come in to talk to the buyers about the type of fabric needed. Different swatches are brought in on a daily basis. Costumes are taken out for bids to develop ideas into three-dimensional form.''

''It behooves one to hire the best. Less time is spent supervising the better contractors. Rather than supervising others, the designer would be making the artistic interpretations.''

Every third day during the production of the costumes, the costume designer must check to make sure the producer and director get what they contracted for. Alija must approve every stage of costume development from the muslin (blueprint) to the final details.

''The hardest part is working with so many other people and making sure you're understood. Misunderstandings cost money and time. It's hard to pay attention at all times to the small decisions. But in design, unless you pay attention to the smallest details, they can build into a big problem.''

''My jobs are never the same whether a show or a parade. I enjoy theater design the most. It's like painting a moving picture—all parts of the painting move and intermix. All the pieces of the puzzle have to fit, and I'm the one putting the pieces together. When everything finally comes together, it's quite a thing to see,'' says Alija.

''You've created something in three dimensions. It offers the pride of authorship, the pride of responsibility and achievement. Plus, you're part of a team in which each is doing his or her best for the best outcome. We always want to do things better than the last time. It keeps you on your toes.''

Richard Abramitis—
Assistant Director

Richard's father was Lithuanian and spoke Lithuanian with Richard's grandparents. Richard remembers talking to his grandmother: ''She was a pure-bred Lithuanian who used to cook us Lithuanian food. Although she had an old-country, old-fashioned attitude, she would speak to us in English. When she didn't want us to now what she was saying she would speak in Lithuanian. It worked! She tried to teach us some Lithuanian, but it was hard because we

lived in different locations and only saw each other once in a while.''

Richard earned a bachelor's degree in biology from Rutgers, spent a year in medical school at the University of Illinois, and then fell in love with show business. He transferred to Catholic University in Washington, D.C., where he received a master's degree in theater. Six years of theater work, from acting to stage managing, landed him in Tacoma, Washington.

In Tacoma he heard about the assistant director's training program sponsored by the Directors Guild and the Motion Picture and Television Producers' Association in Los Angeles.

''It's like a SAT test,'' says Richard. ''An X amount of people with the highest scores (about 10 to 15 out of about 2000 applicants) are selected for a training program, an apprenticeship program from which assistant directors are chosen for film production. The people who are accepted begin on a working set as a 3rd assistant director. The trainee does the go-fer jobs: he gets coffee for actors, delivers contracts, etc. Much of the new assistant director's work also deals with the contracts of actors and the contracts with unions on the set.''

''It is the intention of the trainee committee to expose you to varied work situations and they place you on all the shows. After four hundred working days, which takes about two years for most people, you're placed on the union qualification list as a 2nd assistant director,'' explains Richard. A trainee graduate also becomes eligible to join the Directors Guild, which Richard promptly did.

Richard has worked on TV shows such as ''Cagney and Lacey'' (from Orion TV), ''Airwolf'' (from Universal), and ''Ratings Game'' (from Showtime). His list of film credits includes ''The Yellow Rose'' and ''Private Benjamin'' (from Warner Brothers), ''Ghost Story,'' (from Universal) and ''The Greatest American Hero'' (from Stephen J. Cannel Productions), to name just a few.

''A promotion to 2nd assistant director means more responsibility. Now you make sure everything the trainee does is done right, but you don't have to do the physical work.''

The 2nd assistant director is also responsible for call sheets. A call sheet is the work call for everybody and everything in the picture—the actors, directors, all the production staff, and all the equipment they're supposed to have with them.

''I check the time and schedule for shoots. I have to know which people will be where. I work with the 1st assistant director, who works with the director, so I have a direct line to what's going on and what has to go on.

''Before the show, I sit down with the 1st assistant director and the production unit manager and look at the script. We break the script down into acts and scenes. Scenes needing specific actors or equipment are preformulated from the script. We don't do it in the order the story goes but lay it out in the order that is logistically and economically the most feasible.

''For example, if there is a locomotive scene at the beginning and at the end of the movie, we shoot both scenes the same day. We also work around the availability of actors. If a particular star is only available for one week, we schedule around them. Much of the assistant director's job is to determine the priority of work tasks and the schedule of activities,'' Richard tells us.

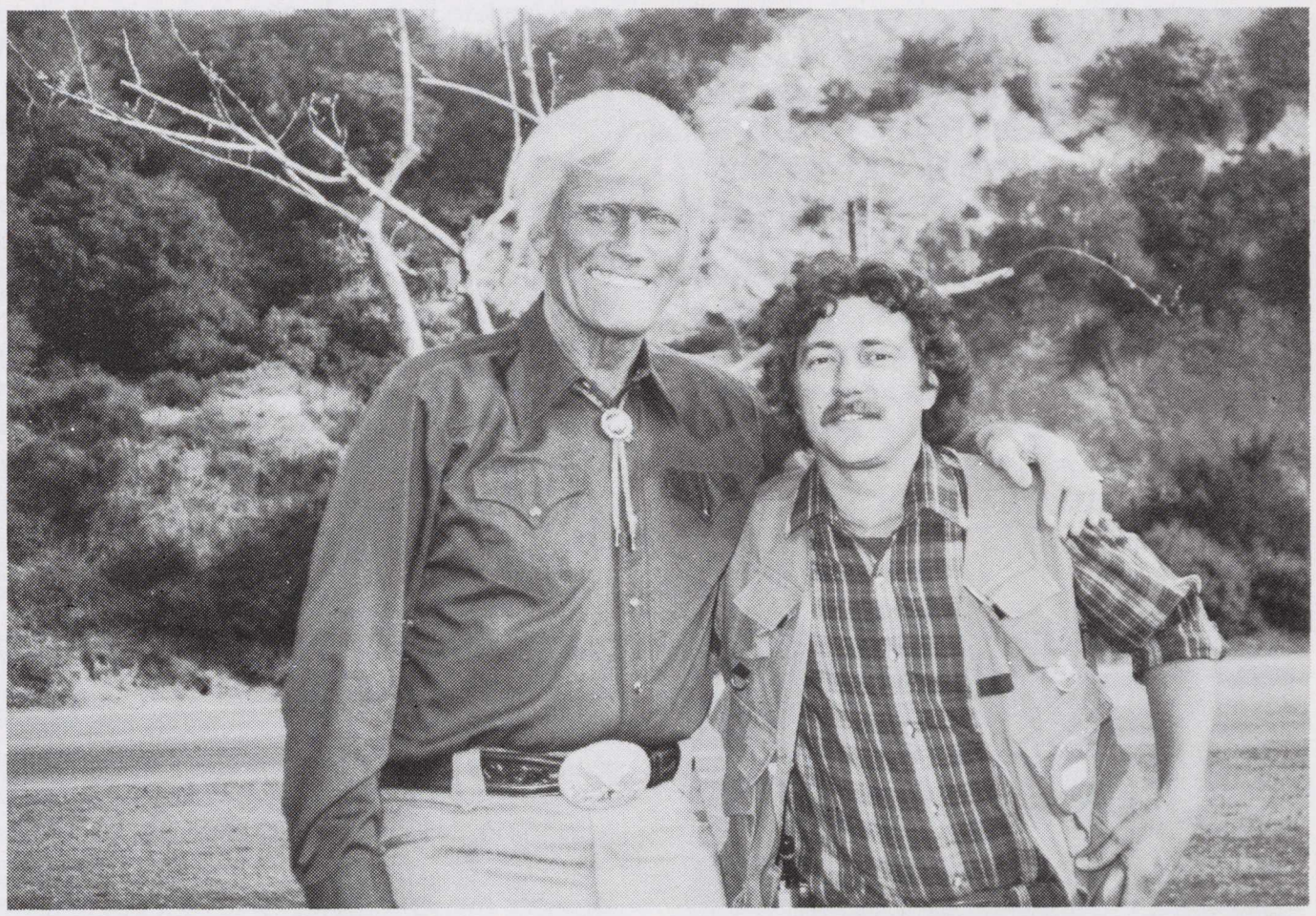

Actor Chuck Connors (left) and Richard Abramaitis (right) on the set of "The Yellow Rose."

Artistas Chuck Connors (kairėje) ir Richard Abramitis (dešinėje) "The Yellow Rose" pastatyme.

The assistant director uses a production board for scheduling. This is a two-foot by eight-foot cardboard strip with every scene, all of the actors, and all of the necessary equipment itemized on it.

Production board cards are arranged like a hand of cards, putting suits together. For example, three actors in one scene at different times of the movie are shot on the same day. ''I make the call sheet from the production board,'' says Richard. ''I arrange the actors and equipment needed for each day.''

If the crew can't do or finish a scheduled shoot, the strips on the board are reshuffled and rescheduled.

Richard adds: ''Even though we have a game plan, things change and the plan must be adjusted. To have everything go exactly as planned is rare. To have a show go close to schedule and finish on time is what you hope for and what usually happens. The bottom line is to get the shoot finished on time and on budget.''

The assistant director also works closely with the director on camera placement. ''The director comes in and blocks the actors, that is, he tells the actors where to stand. He'll discuss movements and how the dialogue should go. Then he'll set up camera placement for the camera shots desired,'' Richard explains.

The assistant director facilitates what the director wants. ''I make sure the Mercedes is there, the dolly shot is set up, and the actors are made-up and ready to go. The assistant director makes sure everything the director wants to happen, happens, within reason.''

And what is the hardest part of the job? ''Getting the little holes in the film,'' jokes Richard. ''I like to see good actors doing good scenes under good direction. We play a major part in this happening, because if the day goes smoothly, actors can pay attention to their craft and directors can pay attention to theirs.''

Of course, there are the 12 hour work days. Richard takes it in stride: ''Momentum is generated. By the time everyting is in place, everything and everyone made up, and everybody understands what's going on, you hate to quit until it's done. The hardest part is to get the ball rolling. Once the ball is rolling you try to accomplish as much as you can.''

Gintaras Repecka—Special Effects Technician

Imagine conjuring up wind, rain, snow, smoke, and fire, not to mention explosions, cars crashing and people flying through the air. This is Gintaras Repecka's job as a special effects technician—to provide the mechanical effects (as opposed to the optical and camera effects) of action-packed scenes.

How do they make it look so realistic? ''Cars are prepared for crashing with the installation of roll cages and restraining systems like five-point harnesses,'' says Gintaras. ''Flying stunts are set up using people on wires against a blue matte backdrop.''

''Pyrotechnical work with explosions requires a state license, making the special effects technician legally liable for his already dangerous work.''

Gintaras grew up speaking only Lithuanian until he was five years old. Then he started school and by the time he finished school, he was thoroughly Americanized.

''My father encouraged us to read Lithuanian literature and he kept us informed on the

politics of the country,'' says Gintaras. ''I still enjoy good Lithuanian food like kugelis. I would like to visit Lithuania in the future if the opportunity ever presented itself.''

Gintaras was an economics major at California State University, Northridge, when he went to work as a propmaker and studio carpenter at 20th Century-Fox in Century City. ''There is a union seniority system for prop makers. For me to qualify, the studio had to notify the union of my employment, and after 30 working days, inform the union that I was eligible for membership in Group 3, the entry level. I had to pass a proficiency test for carpentry and contract services.''

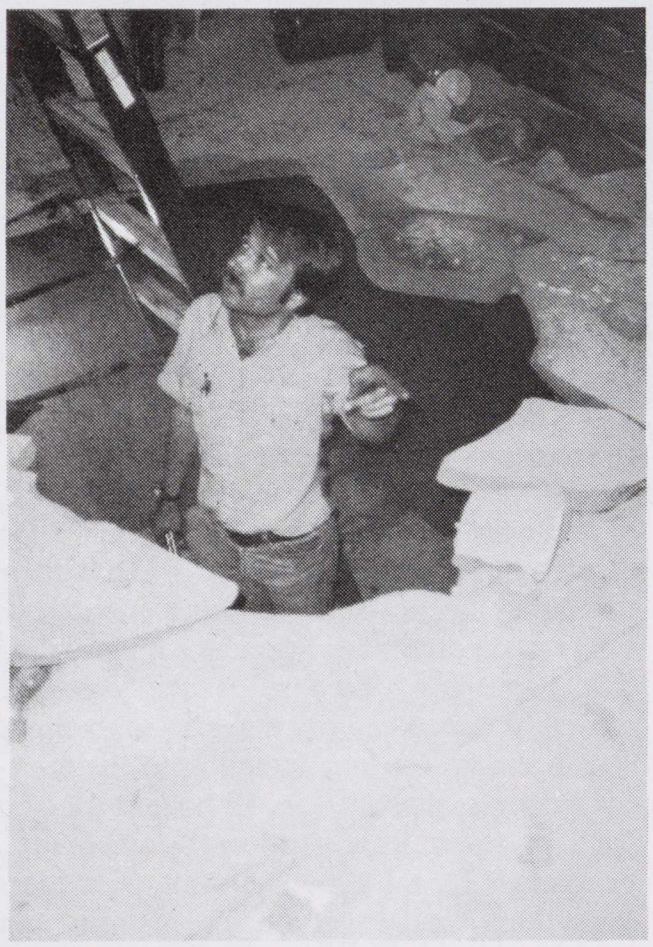

Special Effects Technician Gintaras Repecka on the set of the movie. "The Golden Child."
Specialių efektų technikas Gintaras Repečka prie pastatymo Filmos "The Golden Child."

Three months later, Gintaras chose a specialty—locksmithing. ''All major studios carry their own full-time locksmith and keymaker due to the large amount of hardware installations and carpentry involved in set building.'' Gintaras circumvented the seniority criteria by taking the specialized locksmith position, a protected job, and he worked at 20th Century-Fox for the next two years.

Studio facilities have a special effects department and a prop shop. The prop shop includes action props, such as 'breakaways' (glass, furniture, etc.), and working gags (driving cars, trailers, etc.) ''During busy spells, I expressed interest in and was picked up for a few days to help with the prop work,'' recalls Gintaras.

After six months of part-time work in the prop shop, Gintaras wanted to work full-time, but Fox wasn't receptive. Since union membership applies throughout the industry, Gintaras switched to Universal to work for the prop shop there. After working on Universal's TV shows ''Buck Rogers,'' ''Captain America,'' ''BJ and the Bears,'' and '' Sheriff Lobo,'' Gintaras went back to Fox, only now in their prop shop. ''Fox was not losing a locksmith, they were gaining a propshop man,'' he rationalizes.

With Aaron Spelling Productions on the lot, Gintaras got to work on shows like ''Charley's Angels,'' ''Hart to Hart,'' and the ''Love Boat'' besides the regular 20th Century-Fox shows—''Mash,'' ''Fall Guy,'' and ''Trapper John, M.D.''

The prop shop is also a labor pool to do special effects. This is where Gintaras learned how special effects gags are rigged and built: ''There are special effects men on each show, but when they need extra help, they get assistance from the prop shop.''

While at 20th Century-Fox, Gintaras worked as a crew member on ''Modern Problems'' with Chevy Chase and ''Two of a Kind'' with John Travolta and Olivia Newton John. After he took the special effects exam, he was awarded full responsibility for the special effects on the series 'Aftermash.' He has also worked one season on ''Hotel'' as the sole special effects man, on the ''Twilight Zone'' and on ''Big Trouble in Little China'' starring Kurt Russel with John Carpenter dircting—a 20th Century feature coming out this summer.

''The hardest part of the job,'' says Gintaras, ''is satisfying the requests for last minute changes and magically pulling something out of the hat. For instance, in the 'Golden Child,' an upcoming Paramount Pictures movie starring Eddie Murphy, there is a scene with a demon in an herb shop. Gintaras had to rig something up to simulate things flying out of and falling off the shelves, which wasn't planned that way . . . in a matter of minutes.

''It required a lot of fast and accurate wire work which pointed out the importance of having a large arsenal of tools and equipment on hand,'' notes Gintaras. ''Time is money—up to $10,000 an hour. The special effects coordinator will bring $50,000 plus worth of tools and supplies to the job site, possibly bringing semi-trucks right on the set.''

''Another scene from the 'Demon Child' involves a huge, winged demon flying down the road and the wind from his wings is snapping telephone poles off. We have to cut the poles with chainsaws in a way that they look like they were snapped off. We install mortars in the pole with a male plug which are set to explode on signal. This scene calls for some very large wind machines as well.''

''The most interesting part of my job is seeing your gags work. It's really embarrassing if they don't work. Above all, you hope nobody gets hurt like they did in the 'Twilight Zone'.''

Robert Zemeckis—
Writer/Producer/Director

Robert Zemeckis is considered to be one of the most talented young filmmakers in the business today. He was recently nominated (with his writing partner, Bob Gale) for an Academy Award for Best Screenplay Written Directly for the Screen for the film ''Back to the Future,'' which Robert also directed.

Robert's father was born in the United States. His grandparents immigrated from Lithuania to the United Sates around the turn of the century. Although the Lithuanian culture was not a major influence in his upbringing, Robert remembers his father speaking Lithuanian to his grandparents and referring to Lithuanian rye bread and sausage.

Robert's artistic heritage is evident. Even though his grandfather was too poor to buy music lessons, he taught himself how to read and play music. Indeed, he told Robert's father that he once played the French Horn for the Russian Czar. Robert's grandfather was a talented man: he also used to make intricate wood carvings, a few pieces of which are on exhibit at the Lithuanian Museum of Folk Art in Marquette Park in Chicago.

Born and raised in the southside of Chicago, Robert began making short films with his 8mm camera while still in high school. He attended Northern Illinois University before transferring to University of Southern California's School of Cinema.

Robert took a film course in which the objective was to learn the internal workings of the studio through weekly visits to different departments at Universal Studios. The last day of the semester they got to meet the young director, Steven Spielberg. After the class, Robert asked Spielberg if he would like to see his student film.

When Robert showed his Academy Award winning student film, ''Field of Honor,'' to Stephen Spielberg and John Milius, they arranged for him and his USC writing partner, Bob Gale, to develop the script for the movie ''1941.'' Robert made his directorial debut with the film, ''I Wanna Hold Your Hand.'' He then directed another Zemeckis-Gale screenplay based on an idea from Spielberg and Milius, ''Used Cars,'' which starred Kurt Russel.

(Continued on Page 21)

Writer/Director/Producer Robert Zemeckis
Rašytojas, direktorius, gamintojas Robert Zemeckis

Chicagoan Among Soviet Prisoners

by Father Joseph Prunskis

Several dedicated Catholics in Lithuania, which is occupied by the Soviet Union, are locked in jails, concentration camps and even psychiatric wards for issuing an underground paper, *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania.*

The latest issue describes how a former singer, Father Jonas Kastytis Matulionis, upon his release from the concentration camp of Smolensk, returned to Vilnius and approached the altar, kissed the ground with tears in his eyes and started Mass.

During the homily, he mentioned the camps and reminded the people of jailed Lithuanian priests Fathers Alphonsus Svarinskas and Sigitas Tamkevicius. After the Mass many young people congratulated him. Unfortunately, on June 25, 1985, he was again arrested.

Many thousands of Lithuanians from 77 parishes have sent petitions to the Soviet Attorney General asking the release of Fathers Matulionis, Svarinskas and Tamkevicius.

Lithuanian Catholics are being jailed one after another without interruption. Vladas Lapienis was sentenced in March 1985. Even Soviet law requires that court sessions should be open. However, in cases like this, in most instances the courtroom is filled with KGB men and even close relatives are obstructed from observing the trial.

When Lapienis was sentenced, he loudly stated, ''I go to jail joyfully to suffer for Christ and my country.'' Before he was taken into incarceration his wife Elena wanted to kiss him goodbye, but a KGB man stood in between them and would not permit the gesture.

In Klaipeda, two men were arrested because they printed holy cards for Christmas, Easter, Baptisms, Confirmations and First Communions.

A Chicago-born American citizen, Vytautas Skuodis, is being kept in the concentration camp of Mordovia. He told the Soviet Attorney General that he would observe a hunger strike one day each week until unjust, anti-religious decrees in Lithuania were revoked. Unfortunately, he is being punished by being placed in isolation, where food is scarce and harassments ample.

Soviet authorities do not permit some Lithuanian young men to study for the priesthood. There is only one priests' seminary (during independence Lithuania had four) and students are forbidden to have typewriters.

Such obstructions have forced the establishment of an underground school of theology for future priests. However, those who are ordained after such an education encounter great difficulties in performing pastoral work.

It is considered a crime to have a Christmas tree in the church enclosure and to have a special holiday program for the youngsters assembled around the tree. Priests who organize such programs are punished.

(Chicago Catholic, Nov. 8, 1985)

LITHUANIANS BEHIND THE CAMERA

(Continued from Page 20)

Robert also directed the 1984 hit, ''Romancing the Stone,'' starring Michael Douglas and Kathleen Turner before writing and directing 1985's biggest box office blockbuster, ''Back to the Future.''

The director is responsible for interpreting the story and motivating actors to project the characters according to his interpretation. He is the focal point for all action and the manager for everything from preproduction to production to postproduction.

''As the main creative force behind a movie, the director is the captain of the ship; he guides the vision of the screenplay to the screen,'' says Robert. ''In the old days the producer had the primary responsibility for making or breaking a film! But these days the producer handles the financial side and the director oversees the crew and supervises the casting, the set design, etc.''

Robert explains what he looks for in a film proposal to determine if it would be a box office success: ''I look for stories that interest me personally. The rest I can't control. I hope other people will like it but I don't take a survey of their opinion. It may or may not connect with the pop culture mentality.''

Robert says he also gets involved in publicizing the movie: ''I like to have a hand in the publicity efforts inspired by the movie. It's important for advertising people to understand what the filmmaker has in mind when making the movie. I can't turn the promoting of a film over to an independent group of people when I've got two years of my life invested in it.''

The director's investment in the film is years; the public's reaction is known in the first 24 hours after the box office opens. ''The results are computerized; the computer spells our fate. It's quite nerve-wracking.''

The most difficult part of the job for Robert is being under the constant pressure for such a long time and the toll it takes on his personal life. ''You need 25 hours a day to be a film director; a normal personal life is impossible to lead.'' Robert recently had a baby boy, his first, to add to his time commitments.

Robert was almost at a loss of words to describe the most interesting part of his job: ''It's great fun . . . You can't imagine—it's creative, I learn a lot of things, it's great. I like the planning and the editing parts of the job the best.''

Robert has no specific plans for future projects. ''I'll do anything that has a good story and sounds like it's fun to do!''

(To Be Continued)

WE GOOFED

On page 6 in the April issue of L.D. in the caption in the lower right, our translator anglicized Liucija Mažeikas's daughter's name to Ruth. The correct name is **Rūta.** We apologize.

—CORRECTION—

In the item ''Thoughts on the Lithuanian Language'' by Edward Budelis, which appeared in the April issue of ''Lithuanian Days'' a mixup inadvertently appeared in the last few lines of the third paragraph. It should read: A Lithuanian puts on his coat with: **apsivilkt;** gloves with: **mauti.** The word ripe is **išnokes** for corn, **išsirpes** for berries, **išbrindes** for nuts.

We regret this mixup. —Ed.

UNION TOURS **UNION TOURS**

BALTIC DELIGHTS

MAY — AUGUST 1986

Tour Vilnius, Riga, Tallinn & Helsinki
Excursions to Kaunas, Trakai & Druskininkai

12-18 Day Tours—Great Value Rates From

$1251.00 - $1920.00

5 Nights MINI TOURS
10 Nights VILNIUS CULTURE TOURS

Please Send 1986 Brochure

Name.....

Address.....

City.....*State*.....

Phone: Home.....*Office*.....

For Information About Bargain May Mini Tour
Call Stephanie Horton
212-683-9500 Collect
Please Correspond in English

ASMENINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir pakeitimo taisyklių siuntiniams į Lietuvą siųsti, dabar vėl galima paremti savo artimuosius, pasiunčiant jiems naudingų dovanų.

Šiais metais siūlome šiuos dovanų siuntinius:

1986—1
Vyriškas arba moteriškas bliusonas-anorakas, velvetinės "Wrangler" firmos džinsinės kelnės, vyriški arba moteriški sportiniai batai firmos ''Adidas''
Šio siuntinio kaina pasiunčiant oro paštu—**$120.00**

1986—2
"Adidas" firmos sportinis kostiumas, sportiniai batai firmos "Adidas," vyriškas arba moteriškas megztinis, vyriškas arba moteriškas bliusonas-anarokas, velvetinės arba denim medžiagos džinsinės kelnės firmos "Wrangler" arba "Levi."
Šio siuntinio kaina su pašto išlaidomis—**$220.00**

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiai PAVELDĖJIMO BŪDU.
Dėl smulkių informacijų ir patarimų prašome rašyti:

Z. JURAS
11 London Lane, Bromley, Kent BR1 4HB, England
Telef. 01 460-2592

GARBĖS PRENUMERATOS

I. ir K. Aižinai, Chicago, IL
A. Andriušis, Dorchester, MA
B. Apshaga, MD, Thompson, CT
P. Aras, Santa Monica, CA
K. Aukštkalnis, Eugene, OR
Rev. J. Bacevičius, Kintyre, ND
H. S. Bajaliai, Los Angeles, CA
G. Balanda, Warren, MI
E. Balceris, Santa Monica, CA
A. Balcytis, Chicago, IL
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, NE
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
P. Beltran, Montebello, CA
Rev. A. Bertašius, Patterson, NJ
V. Bieliauskas, PhD, Cincinnati, OH
A. Biliūnas, Lake Park, FL
A. G. Brazėnas, Royal Oak, MI
J. Briedis, W. Bloomfield, MI
R. Bužėnas, Los Angeles, CA
V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
R. Čibas, Australia
J. Čiurlionis, Phoenixville, PA
Kun. M. Čyvas, Albany, NY
Kun. V. M. Cukuras, Putnam, CT
Dr. V. Dambrava, Venecuela
S. Damulis, Vista, CA
V. Datis, Los Angeles, CA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. Dičius, Santa Monica, CA
J. Dicpinigaitis, MD, Woodhaven, NY
A. Dičius, Santa Monica, CA
A. Didžiulis, Columbia
dr. R. Dovydaitis, Delton, PA
V. Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
Dresher Ins. Brokers, Islington, Ont.
A. Drukteinis, Bedford, NH
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
B. Gajauskas, Santa Monica, CA
A. Galdikas, Los Angeles, CA
Br. Galinis, Norwell, MA
Pr. Gasparonis, Los Angeles, CA
R. Giedraitis, DDS, Los Angeles, CA
J. Girevičius, Ont., Canada
K. Gogelis, Redford, MI
K. Grigaitis, St. Petersburg, FL
A. Grigas, Chicago, IL
P. Gruodis, Chicago, IL
I. Gurčinas, Los Angeles, CA
Dr. V.Gutauskas, Venezuela
P. Gylys, Olympia, WA
R. Janowska, Norristown, PA
V. Janušonis, Dousman, WI
E. Jarašūnas, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, NE
A. Jonynas, Pacific Palisades, CA
J. Jurkūnas, Beverly Shores, IN
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
A. Kantvydas, Weston, Ont., Canada
J. Karmuza, Waterbury, CT
K. Karuža, Los Angeles, CA
B. Kaslas, Wyoming, PA
J. Kazickas, PhD, Greenwich, CT
Kun. G. Kijauskas, SJ, Cleveland, OH
Rev. M. Kirkilas, Beverly Shores, IN
Dr. Alf. Kontvis, Westminster, CA
J. Kregždė, Cincinnati, OH
Dr. L. Kriaučeliūnas, Lockport, IL
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
Rev. J. Krivickas, Putnam CT
Msgr.. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. Kudokas, Santa Monica, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Verde, IL
G. Levinskas, Creve Coeur, MO
E. Likanderis, Chicago, IL
J. Lukas, Orange, CT
K. Majauskas, Chicago, IL
P. Manelis, Davis, CA
A. Markevičius, Santa Monica, CA
F. Masaitis, La Mirada, CA
Wm. Maskell Ins., Toronto, Can.
V. Mažeika, Park Ridge, IL
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
L. Tumas-Miccolis, Santa Monica, CA
dr. A. Milaknis, Santa Monica, CA
V. Mileris, M.D., Livonia, MI
A. Milius, Santa Monica. CA
J. Mitkus, Los Angeles, CA
J. Mulokas, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NV
A. Naudžiūnas, So. Boston, MA
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
Nurmsen Paint, Los Angeles, CA
A. Pakalniškis, Hamilton, Ont., Can.
Rev. T. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Palubinskas, New York, NY
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
V. ir A. Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
C. Plasewicz, Baltimore, MD
J. Pleinys, Hamilton, Ont., Can.
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Sunny Hills, FL
Rev. dr. P. Ragažinskas, Central, NM
St. Radžiūnas, Omaha, NE
G. W. Radvenis, Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Clover Dale, CA
Inž. J. Rasys, Cambridge, MA
K. Raudys, Toronto, Ont., Can.
V. Raulinaitis, Rancho Mirge, Ca
K. R. Ražauskas, Dearborn Hts., MI
A. Regis, Chicago, IL
Kun. A. Rubšys, Manhattan College, NY
A. Rugys, Lantana, FL
Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT
R. Sakas, Glendale, CA
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
C. Sarpalis, Baltimore, MD
D. Schmutzer, Glendale, CA
Schuyler Savings, Kearny, NJ
C. Shimkus, W. Hartford, CT
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, New York, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir. J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
F. Speecher, Los Angeles, CA
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
J. Stiklorius, Wallingford, PA
E. Stirbys, Santa Monica, Ca
R. Stirbys, Philadelphia, PA
D. Surantas, Rockford, IL
J. Talandis, Olympia Fields, IL
Talka Credit Union, Hamilton, Canada
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiškus, Collinsville, IL
A. Trainis, Richmond Hill, NY
T. K. Trečiokas, Union,NJ
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg, FL
P. Urbutis, Lighthouse Pt., FL
A. Uždavinys, Canton, MI
O. Vaitas, MD, Farmington Hills, MI
A. Vaitkus, Belleville, IL
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, Southampton, NY
V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
dr. P. Vileišis, Waterbury, CT
A. Vitėnas, Middletown, NJ
J. Vitėnas, Oxon Hill, MD
A. Yutz, Munhall, PA
E. Žiaušys, Amsterdam, NY

''Lietuvių Dienų garbės prenumeratoriais skelbiami, kurie kasmet prisiunčia po $35.00.

— A U K O S —

Auko po $85—
T. Janeliūnas
Aukos po $75—
E. Jonušas
Aukos po $10—
S. Jankauskas, A. Mažeika, I. Pabilionienė
Aukos po $5—
B. Kondrotas, A. Matulionis, J. Ruzgys. B. Skirpa

Labai ačių už parėmimą LD žurnalo.
—A. Skirius, leidėjas

Klaidos atitaisymas—
Balandžio mėnesio numeryje rašinyje apie dail. Br. Muriną minimas dail. Eugenijus Škleris, turi būti **Kajetonas Škleris.**
Už klaidą labai atsiprašome.
—Redakcija

Gauta paminėti—''Lietuvos Socialdemokratija''—Jurgis Vilčinskas. London 1985, 397 pusl., kietais viršeliais. Nidos leidinys, 2 Ladbroke Gardens, London, W-11, Great Britain. Kaina $20.

KNYGOS UŽ PUSĖS KAINOS

''Lietuvių Dienų'' išleistų knygų kainos sumažintos per puse, Štai keletas jų:
Igno Šeiniaus Vyskupas ir Velnias; gen. S. Raštikio atsiminimai—II tomas; St. Būdavo ''Varpai skamba''; ''Dažytas Vualis''; D. Čibo ''Žaizaras''; Bindokienės ''Keturkojis ugniagesys''; ''Mislės''; ''Patarlės ir priežodžiai,'' Jono Puikūno; ir daugelis kitų, kurios nėra dar išparduotos.

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90027
Telefonas: (213) 664-2919

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti ''Lietuvių Teisėms Ginti Fondas'' (arba ''American Lithuanian Rights Fund, Inc.'') ir siųsti adresu:
5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US.....

Pavardė, vardas.....

Adresas.....

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai
4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60629—Telef. (212) LA 3-1510
—— ir ——
2616 W. 69th St., Cicago, IL 60629—telef. (312) 737-6734
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!
Pagal savo išgalės aukoti TAUTOS FONDUI
savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti. Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:**
Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

LIETUVIŲ DIENOS

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y.—"Darbininko" adm-ja
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Illinois — Patria
"Gifts International", "Parama", "Marginiai"
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish Library
Los Angeles—P. Domkus
Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

AUSTRALIJOJE

Norwood—K. Pocius
Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Mirren, S.A.—J. Rupinskas
Lewisham—Msgr. P. Butkus

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušrotas, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42, ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val vakaro Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai **vasaros** metu. **Žiemos** metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

Naujai išleistą plokštelę

TU MAN VIENA

įdainuota

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETO

Galima užsisakyti per

LIETUVIŲ DIENAS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

Kaina: $10 plus $1 pašto išlaidams

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
VLADAS GILYS, pirmininkas
Programų koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto **Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM** programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenyrų.
71 Faragut Rd., So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-2515

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telefonas: (617) 586-7209

CHICAGO, IL

Sophie Barcus Radijo Šeimos
"LIETUVOS GARSAI"
Sekmadieniais nuo 7:30 iki 8:30 val ryto iš WCEV stoties 1450 AM banga
Programos vedėja:
Aldona Barcus-Daukus
Transliuojama iš nuosavos studijos
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: (312) 778-1543

LIETUVOS AIDAI
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
6955 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629 Phone: 778-5374

KLAUSYDAMI LIETUVIŠKŲ RADIJO PROGRAMŲ SUTEIKS DAUG DŽIAUGSMO IR MALONUMO

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268
. . .
Dvisavaitinė religinės minties programa
GYVENIMO VARPAI
sekmadieniais 6:30-7:00 val. ryto
WRMR AM 850
Kun. G. Kijauskas, S.J.
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119
Telef. (216) 531-4263

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VAL.
2222 Franklin Rd.
Bloomfield Hills, MI 48013
WPON—1460 AM
Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val.
Programos vedėjas **Algis Zaparackas**
Bendradarbiai:
Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv. Skiotys

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas **A Dragūnevičius**
132 Wellington Dr. Farmington, CT 06032
Tel. (203) 677-8567
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Longinas Kapeckas
Ižd. **Eug. Orentas**

NEW YORK — NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMAI" radijo val. girdima kas ketvirt. iš WNYM stoties New Yorke, nuo 7-8 v.v. 1330 AM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas sekm. nuo 1:05 iki 3:00 val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — banga
Direktorius — dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WNWK stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364
Telefonas: (718) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.
vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaižienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto stotis WZZI-FM 91.5 mc
IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIJO KLUBAS
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rūta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė, narė**
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda
"LIETUVOS PRISIMINIMAI"
Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM
Vedėjas: **ANTANAS PALIULIS**
33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410
Programos vedėjas **L. Stankevičius**
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM
Programos vedėja:
Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2, Can.
Telefonas:(416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS
Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas; **Dr. J. Gailius**
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: **Kun. V. Kaziūnas**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

Robert Zemeckis—Director and creator of the film "Back to the Future"

—Los Angeles Times photo